

SL

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

2022

Na kratko o reviziji EU

Predstavitev letnih poročil
Evropskega računskega sodišča za leto 2022

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/Pages/ContactForm.aspx

Spletišče: eca.europa.eu

Twitter: @EJAuditors

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg, Urad za publikacije Evropske unije, 2023

Print	ISBN 978-92-849-0845-5	doi:10.2865/975772	QJ-09-23-357-SL-C
PDF	ISBN 978-92-849-0873-8	doi:10.2865/655622	QJ-09-23-357-SL-N
HTML	ISBN 978-92-849-0897-4	doi:10.2865/858336	QJ-09-23-357-SL-Q

Printed in Luxembourg

SL

2022

Na kratko o reviziji EU

Predstavitev letnih poročil
Evropskega računskega sodišča za leto 2022

Kazalo

Predsednikov predgovor	4
Rezultati nasploh	6
Ključne ugotovitve	6
Kaj je Sodišče revidiralo	8
Proračun EU za leto 2022 v številkah	8
Od kod pride denar	8
Za kaj se denar porabi	8
Kaj je Sodišče zajelo	10
Kaj je Sodišče ugotovilo	11
Izjava o zanesljivosti za proračun EU	11
Zaključni račun EU je resničen in pošten prikaz stanja	11
Sodišče daje mnenje brez pridržka o prihodkih	12
Sodišče za porabo proračuna EU daje negativno mnenje	12
Sodišče je za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2022 dalo mnenje s pridržkom	15
Podrobneje o rezultatih Sodišča	16
Upravljanje proračuna in finančno poslovanje	16
Tveganja in izzivi	22
Doseganje rezultatov pri izvrševanju proračuna EU	27
Prihodki	30
Enotni trg, inovacije in digitalno	33
Kohezija, odpornost in vrednote	36
Naravni viri	41
Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba	46
Sosedstvo in svet	49
Evropska javna uprava	52
Mehanizem za okrevanje in odpornost	55
Evropski razvojni skladi	60
Ozadje	64
Evropsko računsko sodišče in njegovo delo	64

Predsednikov predgovor

Letno poročilo je osrednji izdelek Evropskega računskega sodišča. Za njegovo izdajo so potrebni usklajena prizadevanja ter obsežno revizijsko in podporno delo. Tako kot v prejšnjih letih je Sodišče tudi letos prišlo do zaključka, da je zaključni račun EU resničen in pošten prikaz finančnega položaja EU. O zanesljivosti zaključnega računa za leto 2022 daje Sodišče mnenje brez pridržka. Prihodki za leto 2022 so bili zakoniti, pravilni in brez pomembnih napak.

Dolgoročni proračunski sveženj EU zajema večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 skupaj z instrumentom NextGenerationEU (NGEU), ki je začasen sveženj dodatnih sredstev za okrevanje, financiranih z izdajo obveznic. Mehanizem za okrevanje in odpornost (RRF) pomeni približno 90 % finančnih sredstev NextGenerationEU. Sodišče je že drugo leto zapored pripravilo dve ločeni mnenji o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2022: eno za tradicionalni proračun EU in drugo za mehanizem za okrevanje in odpornost.

Za leto 2022 se je ocena skupne stopnje napake pri porabi proračuna EU, ki jo je izračunalo Sodišče, povečala na 4,2 % (2021: 3,0 %). Sodišče zato za odhodke daje negativno mnenje. Na glavnih področjih porabe, za katera daje posebno oceno, je stopnja napake pomembna. Za področje Kohezija, odpornost in vrednote se je znatno povečala in znaša 6,4 % (2021: 3,6 %). Stopnja napake za področje Naravni viri znaša 2,2 % (2021: 1,8 %).

V letu 2022, drugem letu izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost, se je stopnja plačil povečala, zato je lahko Sodišče pridobilo boljši vpogled v to, kako se je mehanizem izvajal. Napredek je bil sicer počasnejši od pričakovanega, vendar je 11 držav članic prejelo 13 plačil nepovratnih sredstev v skupni vrednosti 46,9 milijarde EUR. Poleg tega je bilo obračunano predhodno financiranje v višini 6,8 milijarde EUR. Sodišče je pri reviziji preučilo 244 od 274 mejnikov in vseh 37 ciljev, povezanih s 13 plačili, izvršenimi v letu 2022.

Sodišče je svojo oceno zasnovalo predvsem na pogoju, določenem v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost za plačila, in sicer da morajo biti mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, ocenilo pa je tudi skladnost s ključnimi pogoji za upravičenost iz uredbe. Ugotovilo je, da so bile pri 15 od 281 preučenih mejnikov in ciljev težave s pravilnostjo. Ti cilji in mejniki bodisi niso bili zadovoljivo izpolnjeni bodisi zadevni ukrepi niso bili upravičeni. Poleg tega se v oceni Sodišča upošteva učinek kvalitativnih ugotovitev, kot so primeri slabe zasnove ukrepov ter zadevnih mejnikov in ciljev ter slabosti v sistemih poročanja in kontrole v državah članicah. Na podlagi

kvantitativnih in tudi kvalitativnih meril zato Sodišče za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2022 daje mnenje s pridržkom.

To mnenje s pridržkom je rezultat letne revizije skladnosti o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jo je opravilo Sodišče. Ocenjevanje pravilnosti je še vedno izziv, saj je za ocenjevanje kvalitativnih dosežkov potrebnih več presoj, kar pomeni tudi več različnih razlag. Poleg tega je Sodišče pri svojem revizijskem delu večkrat odkrilo, da mejniki ali cilji niso bili jasno opredeljeni, zato je bilo v teh primerih težko oceniti, ali so bili doseženi ali ne.

Pomembno je opozoriti, da je revizija skladnosti o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jo opravlja Sodišče, le eden od vidikov obsežnega dela, ki ga opravlja Sodišče, da bi ocenilo ta novi instrument. Prvič, Sodišče je že pripravilo več revizijskih poročil, v katerih je poudarilo resne pomanjkljivosti in pomisleke v zvezi z zasnovano in izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Ta poročila bodo dopolnjevale druge revizije, tako tekoče kot načrtovane, v zvezi z vprašanji, kot so črpanje sredstev, kontrolni sistemi, digitalni prehod in zelena preobrazba. Samo z združitvijo rezultatov vsega tega revizijskega dela bo lahko Sodišče ocenilo splošno smotrnost mehanizma za okrevanje in odpornost.

Zdaj, ko smo se začeli izvijati iz krize, ki ji na trenutke ni bilo videti konca, je treba omeniti odziv EU, kakršnemu dotlej še nismo bili priča, in sicer v smislu instrumentov in pobud na vseh področjih proračuna. Države članice trenutno črpajo sredstva iz več instrumentov hkrati. Zaključujejo programe iz obdobja 2014–2020, hkrati pa morajo začeti izvajati tudi večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, katerega začetek je bil prvotno predviden prej. Večina držav članic zdaj izvaja financiranje instrumenta NextGenerationEU, vendar je treba izplačati še veliko denarja.

Pritisk na porabo povečuje pritisk na upravne vire in posledično tveganje napak. Če se izvajanje skladov z deljenim upravljanjem v letih 2024 in 2025 ne bo bistveno pospešilo, se bo tveganje sprostitev obveznosti pozneje v ciklusu večletnega finančnega okvira eksponentno povečalo.

Ugotovitve Sodišča za leto 2022 kažejo, da moramo biti še naprej pozorni in na vseh ravneh uspešno preverjati, kako se sredstva EU porabljajo in ali se z njimi dosegajo načrtovani rezultati. Sodišče si bo tudi v prihodnje v sodelovanju z drugim institucijam EU in državami članicam prizadevalo za boljše upravljanje in nadziranje porabe sredstev EU. Kot vedno je naša naloga povečati zaupanje državljanov s krepitvijo odgovornosti in transparentnosti na vseh področjih dela EU, da se bo ta lahko uspešno odzivala na sedanje in prihodnje izzive.

Nazadnje bi rad pohvalil tudi predanost in usposobljenost uslužbencev Sodišča. Njihova zavezanost in strokovnost sta bistvena za pripravo letnega poročila Sodišča in za napredovanje naše institucije.

Tony Murphy
predsednik

Rezultati nasploh

Ključne ugotovitve

Povzetek izjave o zanesljivosti za leto 2022

Sodišče daje mnenje brez pridržka o zanesljivosti zaključnega računa Evropske unije za leto 2022.

Sodišče daje mnenje brez pridržka tudi o zakonitosti in pravilnosti prihodkov za leto 2022.

Sodišče je o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2022 pripravilo dve ločeni mnenji:

- mnenje Sodišča o zakonitosti in pravilnosti proračunskih odhodkov EU je negativno,
- mnenje Sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost vsebuje pridržke.

Več informacij o podlagi za mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2022 je v razdelku Izjava o zanesljivosti.

- Sodišče je prišlo do zaključka, da je zaključni račun EU resničen in pošten prikaz finančnega položaja EU.
- Prihodki za leto 2022 so bili zakoniti in pravilni ter brez pomembnih napak.
- Na splošno je bila ocenjena stopnja napake v proračunskih odhodkih EU pomembna, saj je znašala **4,2 %** (2021: 3,0 %).
- Sodišče je v svoji oceni tveganja odhodke EU, pri katerih morajo upravičenci pri predložitvi zahtevkov za povračilo nastalih stroškov pogosto upoštevati kompleksna pravila, opredelilo kot odhodke **z visokim tveganjem**. Delež odhodkov z visokim tveganjem v revidirani populaciji Sodišča se je še povečal in je bil bistven, saj je znašal **66,0 %** (2021: 63,2 %). Sodišče letos ocenjuje, da stopnja napake v tem delu revidirane populacije Sodišča znaša **6,0 %** (2021: 4,7 %). Ta napaka je pomembna in vseobsegajoča, zato Sodišče daje **negativno mnenje za proračunske odhodke EU**.
- Za **odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost** je Komisija leta 2022 izvršila 13 plačil nepovratnih sredstev državam članicam, ki so vključevala skupno 274 mejnikov in vseh 37 ciljev. Sodišče je pri 11 plačilih prišlo do kvantitativnih ugotovitev. Šest od teh plačil je vsebovalo pomembne napake, zato Sodišče za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost daje mnenje s pridržkom.

- **Ocenjena stopnja napake** (tveganje ob plačilu), ki jo je Komisija navedla v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022, znaša 1,9 %, kar je precej pod razponom, ki ga je izračunalo Sodišče. Omejitve naknadnih pregledov, ki jih Komisija in države članice izvajajo za razdelke 1, 2 in 6 večletnega finančnega okvira, vplivajo na tveganje ob plačilu, navedeno v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, in s tem na oceno tveganja, ki jo izračuna Komisija.
- Sodišče je leta 2022 Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (**OLAF**) poročalo o 14 primerih (2021: 15) suma goljufije, ki jih je odkrilo med revizijskim delom v letu 2022. Na podlagi tega je urad OLAF že začel dve preiskavi. Sodišče je šest od teh zadev hkrati prijavilo tudi Evropskemu javnemu tožilstvu (**EJT**). Na podlagi tega je EJT začel tri preiskave. Sodišče je med revizijo odhodkov za leto 2022 odkrilo 14 primerov suma goljufije.
- **Neporavnane obveznosti** iz proračuna EU in financiranja nepovratnih sredstev v okviru NextGenerationEU, ki pomenijo prihodnje dolgove, če ne bodo sproščene, so konec leta 2022 dosegle rekordnih 453 milijard EUR. To je bilo predvsem posledica novih obveznosti za NextGenerationEU skupaj z novimi obveznostmi za sklade z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027.
- **Dolg EU** se je do konca leta 2022 bistveno povečal, in sicer na 344,3 milijarde EUR (2021: 236,7 milijarde EUR), predvsem zaradi novih najetih posojil za NextGenerationEU, evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) in makrofinančne pomoči. Od teh najetih posojil so samo tista za financiranje NextGenerationEU vključevala obrestno tveganje za proračun EU. Leta 2022 so neto obresti, plačane za najeta posojila NextGenerationEU, znašale 0,5 milijarde EUR.
- **Izpostavljenost proračuna EU**, ki jo sestavljajo obveznosti, povezane s posojili, izplačanimi prek več instrumentov financiranja, in pogojne obveznosti, se je povečala z 205 milijard EUR v letu 2021 na 248 milijard EUR v letu 2022. To je bilo predvsem posledica dodatnih posojil v okviru NextGenerationEU in SURE, zagotovljenih državam članicam, ter posojil makrofinančne pomoči Ukrajini. Poleg tega je bilo konec leta 2022 odobrenih dodatnih 126 milijard EUR posojil, ki še niso bila izplačana. Izpostavljenost proračuna EU se bo zato še naprej povečevala.
- **Izpostavljenost proračuna EU v zvezi z Ukrajino** se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 več kot podvojila (s 7 milijard EUR na 16 milijard EUR). Z odobritvijo dodatnih 18 milijard EUR za makrofinančno pomoč + ob koncu leta 2022 se bo ta izpostavljenost za prihodnje proračune bistveno povečala.

*Celotno besedilo letnih poročil Sodišča za leto 2022 o proračunu EU in dejavnostih, financiranih iz 9., 10. in 11. evropskega razvojnega sklada, je na voljo na **spletišču Sodišča** (eca.europa.eu).*

Kaj je Sodišče revidiralo

Proračun EU za leto 2022 v številkah

Evropski parlament in Svet sprejmeta letni proračun EU v okviru dolgoročnejšega proračuna, dogovorjenega za obdobje več let (imenovanega *večletni finančni okvir*). Leta 2022 je skupna poraba proračuna EU znašala 196,0 milijarde EUR, kar ustreza 2,5 % celotne porabe sektorja država držav članic EU ali 1,3 % njihovega bruto nacionalnega dohodka.

Svet Evropske unije je maja 2020 sprejel NextGenerationEU, začasni instrument, ki je bil vzpostavljen kot odziv na socialno-ekonomske posledice pandemije COVID-19 in se financira z izdajo obveznic. 90 % finančnih sredstev NextGenerationEU pomeni mehanizem za okrevanje in odpornost. Leta 2022 je poraba za nevračljivo podporo (nepovratna sredstva) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost znašala 47,2 milijarde EUR.

Ob upoštevanju porabe iz mehanizma za okrevanje in odpornost so plačila EU v letu 2022 skupaj znašala 243,3 milijarde EUR.

Od kod pride denar

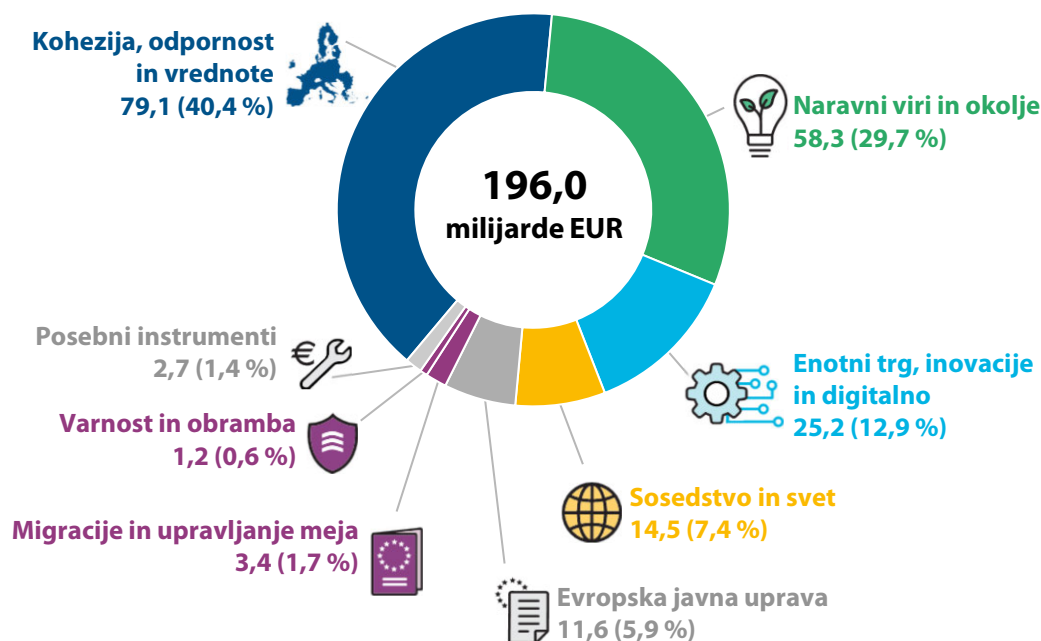
Skupni prihodki za leto 2022 so znašali 245,3 milijarde EUR. Največji delež proračuna EU se financira z zneski, ki jih države članice prispevajo sorazmerno s svojim bruto nacionalnim dohodkom (103,9 milijarde EUR). Drugi viri vključujejo carinske dajatve (25,9 milijarde EUR), prispevek iz naslova davka na dodano vrednost, ki ga poberejo države članice (19,7 milijarde EUR), prispevek iz naslova nerekicirane odpadne plastične embalaže (6,3 milijarde EUR) in druge prihodke (6,4 milijarde EUR). Dodatni prihodki so v letu 2022 znašali 83,1 milijarde EUR, kar vključuje 62,2 milijarde EUR zunanjih namenskih prejemkov za proračunska jamstva, operacije najemanja in dajanja posojil (NextGenerationEU) ter 20,9 milijarde EUR prispevkov in povračil, ki izhajajo iz sporazumov in programov EU.

Za kaj se denar porabi

Proračun EU se porabi za vrsto različnih področij, kot je prikazano na [sliki 1](#).

Slika 1 – Poraba proračuna EU za leto 2022 po razdelkih večletnega finančnega okvira

(v milijardah EUR)

Razdelek 1 večletnega finančnega okvira (poglavje 5)

Razdelek 2 večletnega finančnega okvira (poglavje 6)

Razdelek 3 večletnega finančnega okvira (poglavje 7)

Razdelek 4 večletnega finančnega okvira (poglavje 8)

Razdelek 5 večletnega finančnega okvira (poglavje 8)

Razdelek 6 večletnega finančnega okvira (poglavje 9)

Razdelek 7 večletnega finančnega okvira (poglavje 10)

Posebni instrumenti

Enotni trg, inovacije in digitalno

Kohezija, odpornost in vrednote

Naravni viri in okolje

Migracije in upravljanje meja

Varnost in obramba

Sosedstvo in svet

Evropska javna uprava

(zunaj večletnega finančnega okvira)

Vir: Evropsko računsko sodišče

Približno tri četrtine proračuna se porabijo v okviru tako imenovanega deljenega upravljanja. V skladu s to metodo izvrševanja proračuna države članice razdeljujejo sredstva, izbirajo projekte in upravlajo odhodke EU, Komisija pa še vedno nosi končno odgovornost. To na primer velja za razdelka Naravni viri in okolje ter Kohezija, odpornost in vrednote večletnega finančnega okvira.

S porabo iz mehanizma za okrevanje in odpornost se financirajo naložbe in reforme na področjih politik, pomembnih za celotno EU, ki so strukturirana v šest stebrov (glej [sliko 2](#)).

Slika 2 – Šest stebrov mehanizma za okrevanje in odpornost

Vir: Evropsko računsko sodišče

Države članice te reforme in naložbe vnaprej določijo v svojih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost, Komisija pa jim plača za doseganje zadevnih mejnikov in ciljev.

Kaj je Sodišče zajelo

Sodišče vsako leto revidira prihodke in odhodke EU, pri čemer preuči, ali je zaključni račun zanesljiv in ali so prihodkovne in odhodkovne transakcije, povezane z zaključnim računom, skladne s pravili EU in držav članic. Sodišče preuči odhodke takrat, ko končni prejemniki sredstev EU izvedejo dejavnosti ali ko nastanejo stroški, v primeru odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost pa takrat, ko države članice vložijo zahtevke za plačilo za doseg svojih vnaprej določenih mejnikov ali ciljev in ko Komisija te zahtevke sprejme. V praksi to pomeni, da revidirana populacija transakcij, ki jih preuči Sodišče, zajema vmesna in končna plačila. Sodišče ni preučilo predplačil, izplačanih v letu 2022, razen če so bila tudi obračunana med letom.

Revidirana populacija Sodišča za preizkušanje prihodkov za leto 2022 je znašala 245,3 milijarde EUR, populacija za preizkušanje odhodkov pa 220,5 milijarde EUR. Sodišče je svoji mnenji zasnovalo na dveh različnih revidiranih populacijah: eni za porabo proračuna EU (166,8 milijarde EUR) in eni za porabo iz mehanizma za okrevanje in odpornost (53,7 milijarde EUR).

Kaj je Sodišče ugotovilo

Izjava o zanesljivosti za proračun EU

Sodišče v skladu s členom 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) da Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije izjavo o zanesljivosti, ki zajema zanesljivost konsolidiranega zaključnega računa EU ter zakonitost in pravilnost transakcij. To je osrednji del letnega poročila Sodišča.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je začasni instrument, ki se izvaja in financira bistveno drugače kot proračunski odhodki EU. Medtem ko upravičenci do porabe proračuna EU prejmejo plačilo za izvedbo določenih dejavnosti ali povračilo za nastale stroške, države članice v okviru mehanizma prejmejo plačilo za zadovoljivo dosego vnaprej določenih mejnikov ali ciljev. Sodišče je zato v zvezi z mehanizmom preučilo, ali so bili vnaprej določeni mejniki ali cilji zadovoljivo doseženi ter ali so bili izpolnjeni horizontalni pogoji za upravičenost. Sodišče je zato pripravilo dve ločeni mnenji o zakonitosti in pravilnosti odhodkov: eno za porabo proračuna EU in eno za porabo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

Zaključni račun EU je resničen in pošten prikaz stanja

Zaključni račun EU za leto 2022 v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja finančne rezultate EU ter njena sredstva in obveznosti ob koncu leta.

Zato lahko Sodišče – tako kot že vsa leta od leta 2007 – da mnenje brez pridržka o zanesljivosti zaključnega računa.

Bilanca stanja EU vključuje obveznost za pokojnine in druge zasluge zaposlenih, ki je konec leta 2022 znašala 80,6 milijarde EUR (2021: 122,5 milijarde EUR). Zmanjšanje pokojninske obveznosti v letu 2022 je predvsem posledica zvišanja nominalne diskontne stopnje, na katero vpliva zvišanje svetovnih obrestnih mer.

Združeno kraljestvo od 1. februarja 2020 ni več država članica EU. Zato je na datum bilance stanja zaključni račun EU predstavljal neto terjatve do Združenega kraljestva v višini 23,9 milijarde EUR (2021: 41,8 milijarde EUR), ki temeljijo na vzajemnih obveznostih, opredeljenih v sporazumu o izstopu.

Vpliv ruske invazije na posojila in nepovratna sredstva v zvezi z Ukrajino v zaključnem računu EU je bil ocenjen ter ustrezno obračunan in razkrit v skladu z zahtevami računovodskih pravil.

Sodišče daje mnenje brez pridržka o prihodkih

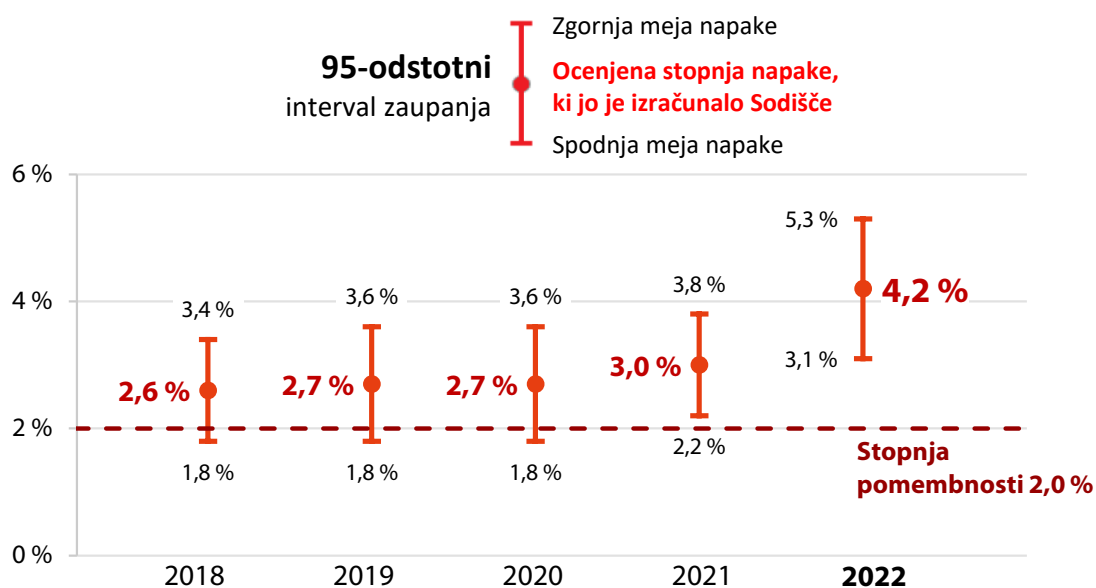
Sodišče ugotavlja, da v prihodkih ni pomembnih napak. Sistemi za upravljanje prihodkov, ki jih je preučilo Sodišče, so bili v splošnem uspešni.

Sodišče za porabo proračuna EU daje negativno mnenje

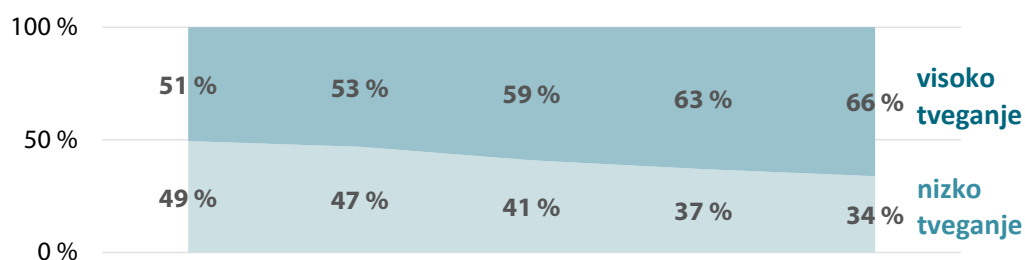
Sodišče napako opredeljuje kot denarni znesek, ki ne bi smel biti izplačan iz proračuna EU. Do napak pride, kadar se denar ne porabi v skladu z ustrežno zakonodajo EU, torej ne v skladu z namenom, ki sta ga imela Svet in Evropski parlament pri sprejemu te zakonodaje, ali kadar se ne porabi v skladu s specifičnimi nacionalnimi pravili.

Stopnja napake za porabo proračuna EU po oceni Sodišča znaša med 3,1 % in 5,3 %. Sredina tega razpona, prej imenovana najverjetnejša stopnja napake, se je v primerjavi z letom prej povečala s 3,0 % na 4,2 % – glej [sliko 3](#).

Slika 3 – Ocenjena stopnja napake in revidirana populacija (2018–2022)

Revidirana populacija glede na tveganje

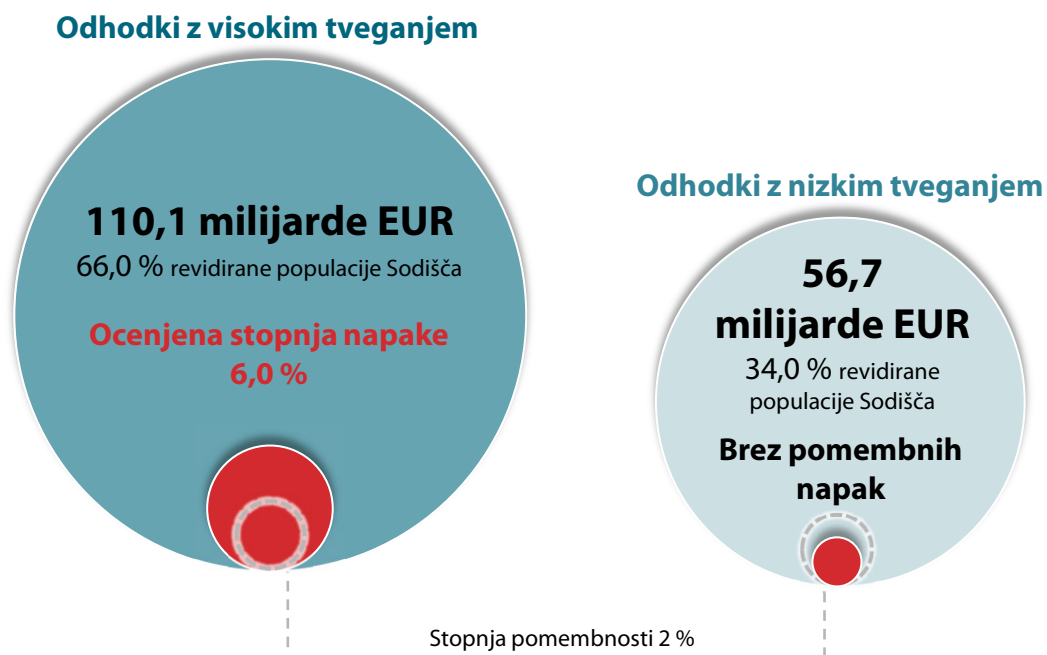

Vir: Evropsko računsko sodišče

Ponovno je več kot polovica revidirane populacije Sodišča vsebovala pomembno napako

Leta 2022 so odhodki z visokim tveganjem pomenili 66,0 % revidirane populacije Sodišča, kar je več kot v prejšnjem letu, ko so pomenili 63,2 % revidirane populacije. Tudi v tem letu je Sodišče ugotovilo, da so bili odhodki z nizkim tveganjem brez pomembnih napak, odhodki z visokim tveganjem pa so še vedno vsebovali pomembne napake, kar pomeni, da način izplačila sredstev vpliva na tveganje napake. Sodišče stopnjo napake za odhodke z visokim tveganjem ocenjuje na 6,0 % (2021: 4,7 %) (glej [slika 4](#)).

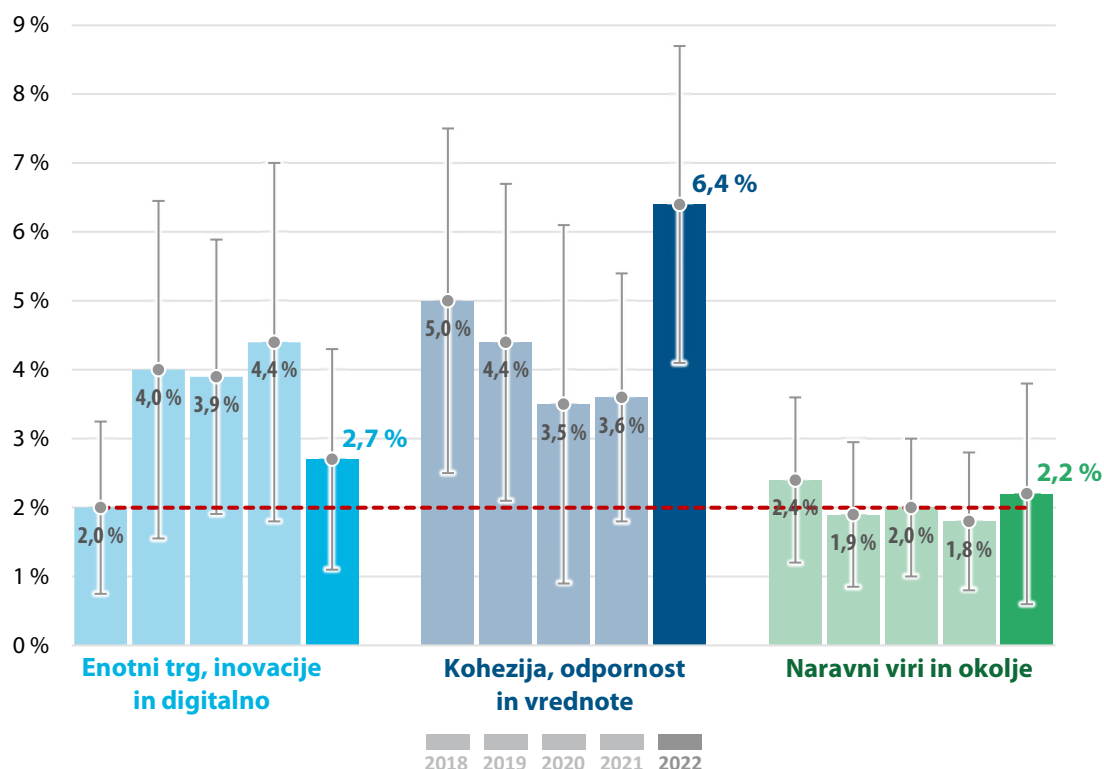
Slika 4 – Razčlenitev revidirane populacije za leto 2022 na odhodke z visokim in odhodke z nizkim tveganjem

Vir: Evropsko računsko sodišče

K stopnji napake je največ prispeval razdelek Kohezija, odpornost in vrednote, sledijo pa mu razdelki Naravni viri in okolje, Enotni trg, inovacije in digitalno ter Sosedstvo in svet (glej [sliko 5](#)).

Slika 5 – Ocenjene stopnje napake za razdelke 1, 2 in 3 večletnega finančnega okvira (2018–2022)

Vir: Evropsko računsko sodišče

K ocenjeni stopnji napake za odhodke z visokim tveganjem še vedno največ prispevajo napake v zvezi z upravičenostjo. Povečanja ocenjene stopnje napake za razdelek Kohezija, odpornost in vrednote ni mogoče utemeljiti geografsko. Vendar so se povečale specifične napake, kot so neupravičeni stroški in neskladnost s pravili o javnem naročanju.

Primerjava ocen stopenj napake, ki jih je izračunalo Sodišče, s tistimi, ki jih je izračunala Komisija

V letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, za katerega je odgovoren kolegij komisarjev, so povzete ključne informacije iz letnih poročil o dejavnostih v zvezi z notranjo kontrolo in finančnim poslovanjem. Vanj je vključeno tveganje ob plačilu, ki je ocena Komisije glede zneska, ki je bil plačan, a ne v skladu z veljavnimi pravili. Tveganje ob plačilu za leto 2022, ki ga je izračunala Komisija, znaša 1,9 %, kar je pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče in znaša 4,2 %, (2021: 3,0 %), in pod razponom, ki ga je izračunalo Sodišče in znaša med 3,1 % in 5,3 %.

Tako kot ocenjena stopnja napake, ki jo je izračunalo Sodišče, tudi ocena Komisije ne vključuje odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost, za katere ločeno razkriva rezultate kontrol na podlagi kvalitativne ocene. Poleg tega letno poročilo o dejavnosti vsakega generalnega direktorata (GD) Komisije vključuje izjavo, v kateri generalni direktorat daje zagotovilo, da poročilo pravilno prikazuje finančne informacije ter da so transakcije, za katere je odgovoren, zakonite in pravilne. V ta namen so vsi generalni direktorati pri svoji porabi predložili ocene tveganja ob plačilu, razen za mehanizem za okrevanje in odpornost, za katerega Komisija rezultate kontrol ocenjuje na podlagi kombinacije rezultatov revizij in kontrol držav članic ter lastnih revizij in kontrol.

Sodišče je za vse razdelke večletnega finančnega okvira, za katere zagotavlja posebno oceno, primerjalo oceno tveganja ob plačilu za leto 2022, ki jo je izračunala Komisija, z ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče. Primerjava kaže, da so ocene Komisije za tri področja politike nižje od ocen Sodišča. Sodišče je ugotovilo, da je za razdelek Enotni trg, inovacije in digitalno ocena tveganja ob plačilu v višini 1,5 %, ki jo je izračunala Komisija, v spodnji polovici razpona in pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče, da za razdelek Kohezija, odpornost in vrednote ocena, ki jo je izračunala Komisija, znaša 2,6 %, kar je precej pod razponom ocenjene stopnje napake, ki jo je izračunalo Sodišče, in da je za razdelek Naravni viri in okolje ocena tveganja ob plačilu, ki jo je izračunala Komisija (1,7 %) v spodnjem delu razpona in pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče.

Komisija v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU navaja svojo skupno oceno tveganja za letne odhodke za leto 2022, da bi opredelila področja z visokim tveganjem in sprejela nanje osredotočene ukrepe. Ocenjuje, da je tveganje nizko za 63 % odhodkov, srednje za 12 % in visoko za 25 %. Vendar je delo Sodišča razkrilo omejitve pri naknadnem delu Komisije, ki skupaj vzete vplivajo na zanesljivost ocene tveganja, ki jo je izračunala Komisija.

Sodišče je za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2022 dalo mnenje s pridržkom

Splošni revizijski dokazi, pridobljeni z delom Sodišča, kažejo, da so na 11 od 13 plačil mehanizma za okrevanje in odpornost (in zadevne obračune predhodnega financiranja) vplivale kvantitativne ugotovitve. Šest od teh plačil je vsebovalo pomembne napake. Sodišče je odkrilo tudi primere slabe zasnove ukrepov in zadevnih mejnikov ali ciljev ter težave z zanesljivostjo informacij, ki so jih države članice vključile v svoje izjave o upravljanju.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o glavnih ugotovitvah so v poglavju 1 in poglavju 11 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**. Celotno besedilo letnega poročila Sodišča je na voljo na **spletišču Sodišča** (eca.europa.eu).*

Podrobneje o rezultatih Sodišča

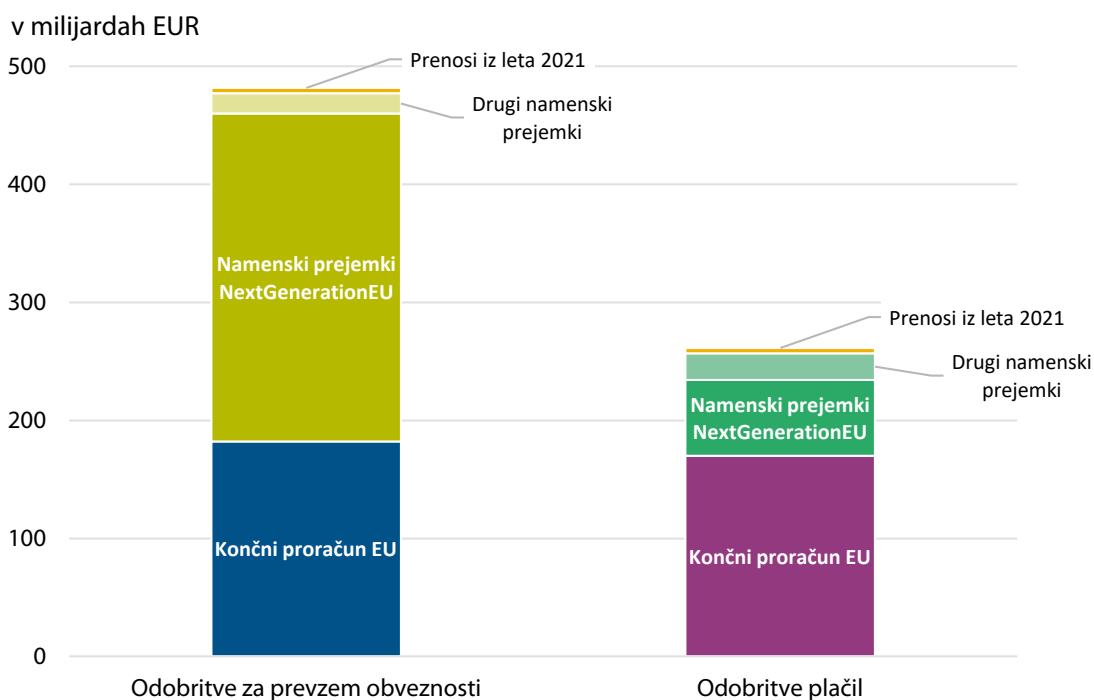

Upravljanje proračuna in finančno poslovanje

Stopnja izvrševanja proračuna EU je bila visoka za obveznosti in plačila

Leto 2022 je bilo drugo leto večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Na [sliki 6](#) so prikazani skupna razpoložljiva sredstva za odhodke iz proračuna EU, vključno z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU.

Slika 6 – Skupna razpoložljiva sredstva za odhodke iz proračuna EU za leto 2022, vključno z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022

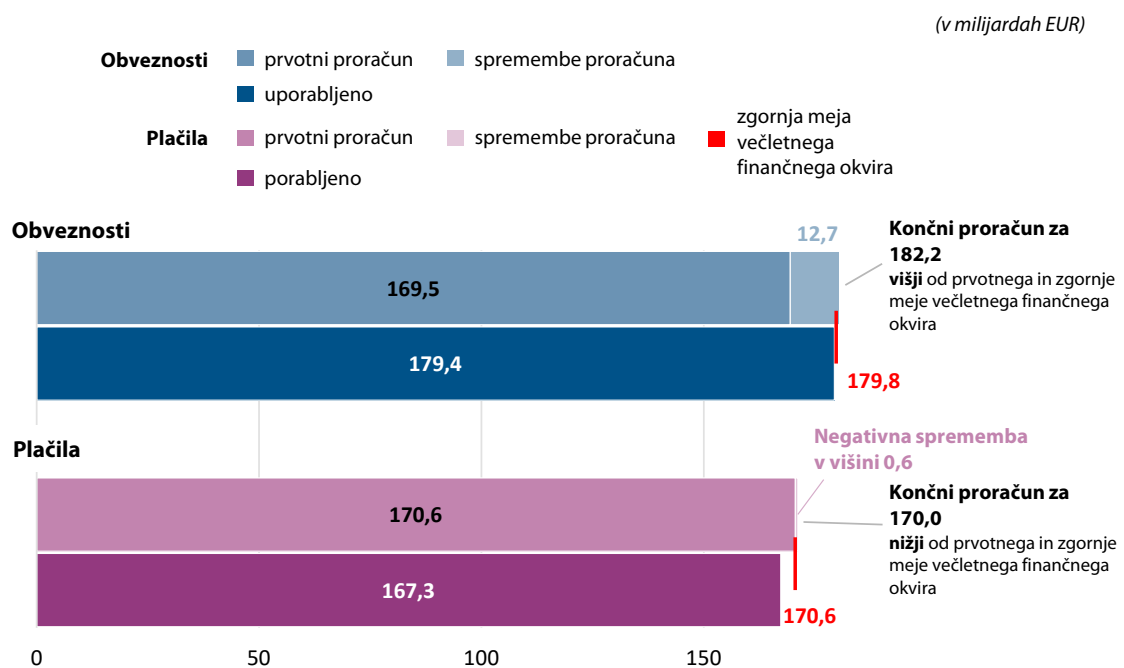
V letu 2022 je bila uporabljena večina odobritev za prevzem obveznosti

Proračunski organ je odobril prvotni proračun v višini 169,5 milijarde EUR za odobritve za prevzem obveznosti. V letu 2022 je bil proračun s petimi spremembami povečan na 182,2 milijarde EUR, kar je nad zgornjo mejo večletnega finančnega okvira, ki znaša 179,8 milijarde EUR. To je omogočila uporaba posebnih instrumentov, kot so instrument prilagodljivosti, rezerva za prilagoditev na brexit, Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji ter rezerva za solidarnost in nujno pomoč. V končnem proračunu so bile v letu 2022 prevzete obveznosti v skupni višini 179,4 milijarde EUR, kar pomeni, da je bilo uporabljenih več kot 98 % razpoložljivega zneska.

Končne odobritve plačil so bile skoraj v celoti porabljene

Prvotni proračun za odobritve plačil je bil določen v višini 170,6 milijarde EUR, na koncu pa se je zmanjšal na 170,0 milijarde EUR. Upoštewane so bile tudi dodatne potrebe po plačilih, ki so posledica ruske vojne agresije proti Ukrajini, ter visoka inflacija in naraščajoče cene energije. Porabljenih je bilo 167,3 milijarde EUR od razpoložljivih 170,0 milijarde EUR odobritev plačil v proračunu EU. Glej [slika 7](#).

Slika 7 – Izvrševanje proračuna v letu 2022

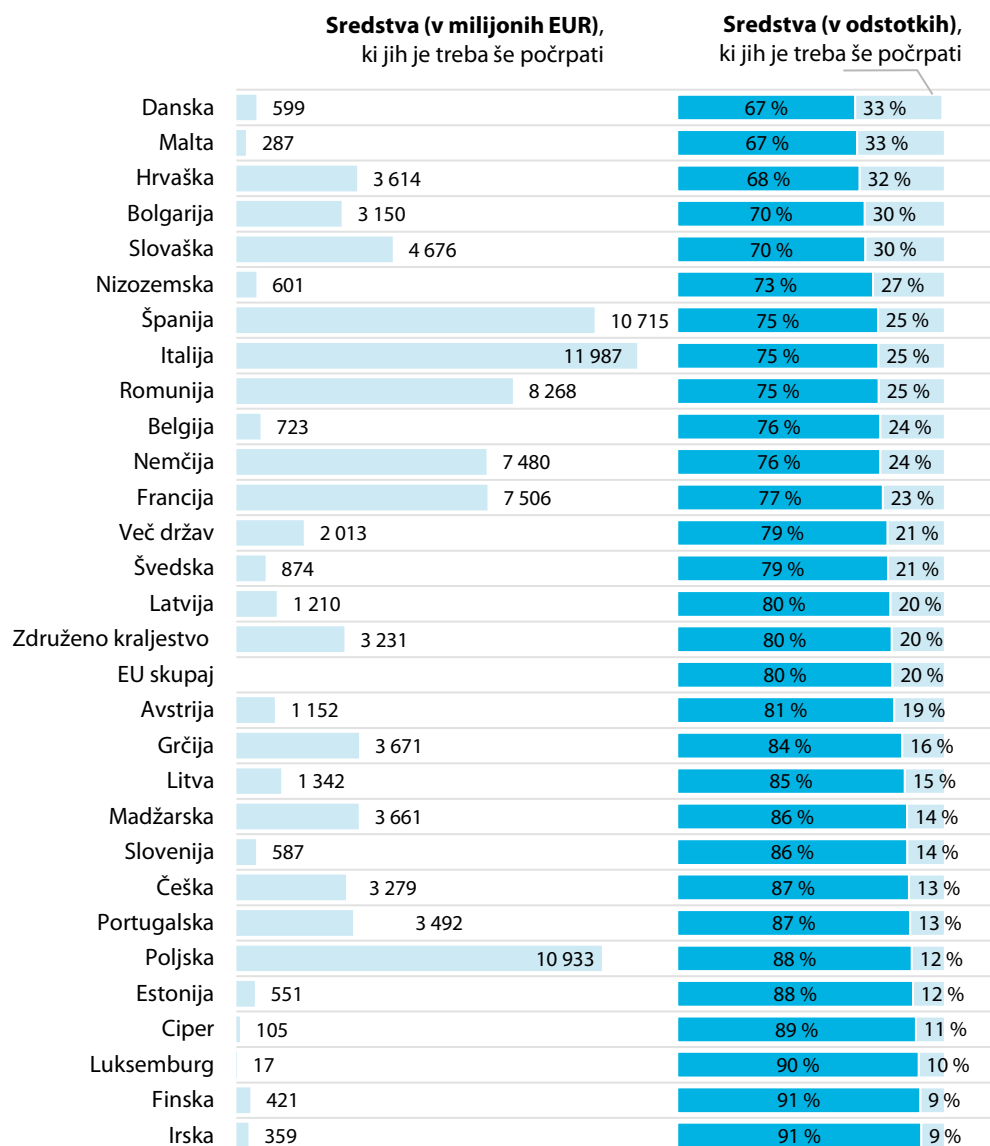
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022

Ob upoštevanju dodatnih plačil v višini 71,8 milijarde EUR iz namenskih prejemkov in 4,2 milijarde EUR prenosov iz leta 2021 so plačila leta 2022 skupaj znašala 243,3 milijarde EUR. Poraba proračuna za plačila je tako znašala 93 % vseh odobritev plačil v višini 261,3 milijarde EUR.

Črpanje sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 se je v letu 2022 nadaljevalo, čeprav počasneje kot v letih 2021 in 2020

Plačila iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI), brez sredstev NextGenerationEU, so znašala 64,9 milijarde EUR, kar je manj kot leta 2021 (75,1 milijarde EUR) in leta 2020 (72,0 milijarde EUR). Ob koncu leta 2022 so vsa plačila za operativne programe iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 znašala 396,1 milijarde EUR od skupno dodeljenih 492,6 milijarde EUR (80,4 %). Pri črpanju sredstev iz skladov ESI so med državami članicami velike razlike (glej [slika 8](#)).

Slika 8 – Stopnje črpanja sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 (brez sredstev NextGenerationEU)

Opomba: „Sredstva, ki jih je treba še počrpati“, so plačila, ki jih države članice lahko še vedno zahtevajo od Komisije. Ne pomenijo nujno celotnega napredka pri izvajanju projektov v državah članicah. Razlike so posledica zaokroževanja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi informacij Komisije

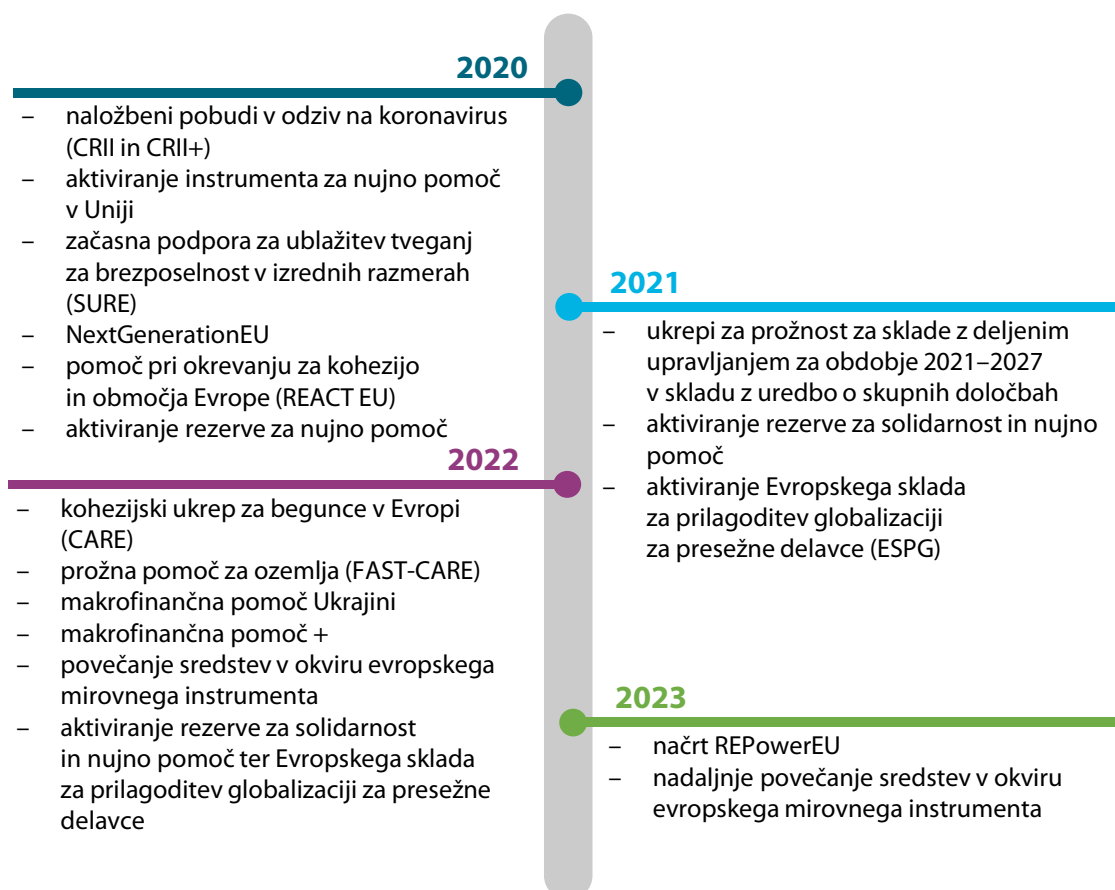
Komisija je v okviru skladov z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027 na podlagi uredbe o skupnih določbah prevzela obveznosti za več sredstev, toda ker so države članice programe pozno odobrile, so bila plačila nizka

Na začetku novega večletnega finančnega okvira je prišlo do prehoda s skladov ESI za obdobje 2014–2020 na sklade z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027. Za te sklade z deljenim upravljanjem so države članice v letu 2022 prevzele obveznosti v višini 65,4 milijarde EUR ali 90 % razpoložljivih odobritev za prevzem obveznosti (leta 2021 so prevzele obveznosti le za 2 % od razpoložljivih 50,1 milijarde EUR).

Kot odziv na izredne razmere so bili uporabljeni različni instrumenti financiranja EU

Leta 2022 so bili kot odziv na nepričakovane dogodke uporabljeni različni instrumenti financiranja EU. Uvedeni so bili novi ukrepi prilagodljivosti za pomoč organom držav članic, ki se spoprijemajo s pandemijo COVID-19, rusko vojno agresijo proti Ukrajini in energetska krizo. Glej [slika 9](#).

Slika 9 – Ključni ukrepi EU za odzivanje na krizo v obdobju 2020–2023

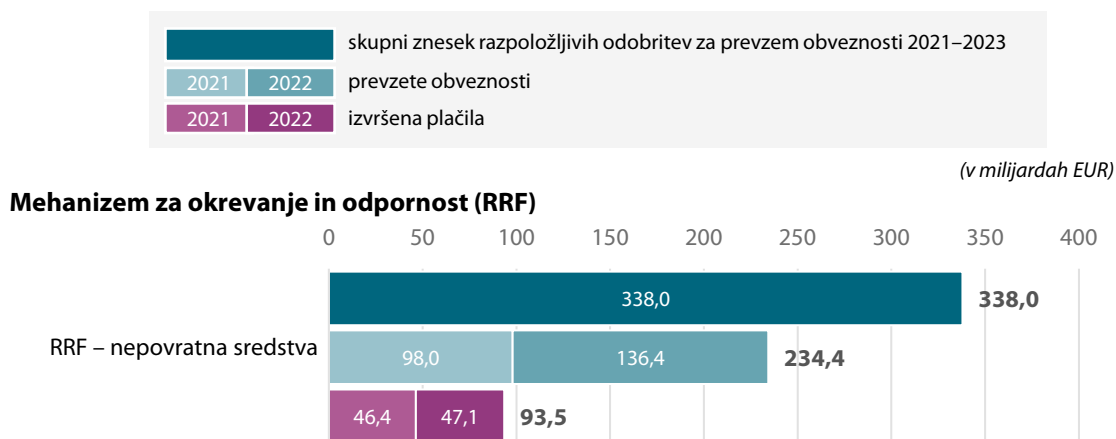

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi zakonodaje EU

Izvajanje instrumenta NextGenerationEU je bilo v letu 2022 pospešeno, vendar je bil napredek počasnejši od pričakovanega

V letu 2022 se je pospešilo prevzemanje obveznosti v okviru NextGenerationEU, ki so se do konca leta 2022 povečale na 306,0 milijarde EUR (2021: 143,5 milijarde EUR). Države članice bodo morale v letu 2023 prevzeti obveznosti za preostala sredstva v višini 115,1 milijarde EUR, saj po koncu leta to ne bo več mogoče. Države članice so leta 2022 prejele 47,1 milijarde EUR nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost (2021: 46,4 milijarde EUR). To je sicer nekoliko več kot leta 2021, toda vseeno 63,0 milijarde EUR manj, kot je predvidevala Komisija. Vendar so se plačila v letu 2022 skoraj v celoti nanašala na izpolnjevanje mejnikov in ciljev, v letu 2021 pa predvsem na predhodno financiranje. Glej [slika 10](#).

Slika 10 – Izvajanje NextGenerationEU, ki se nanaša na mehanizem za okrevanje in odpornost

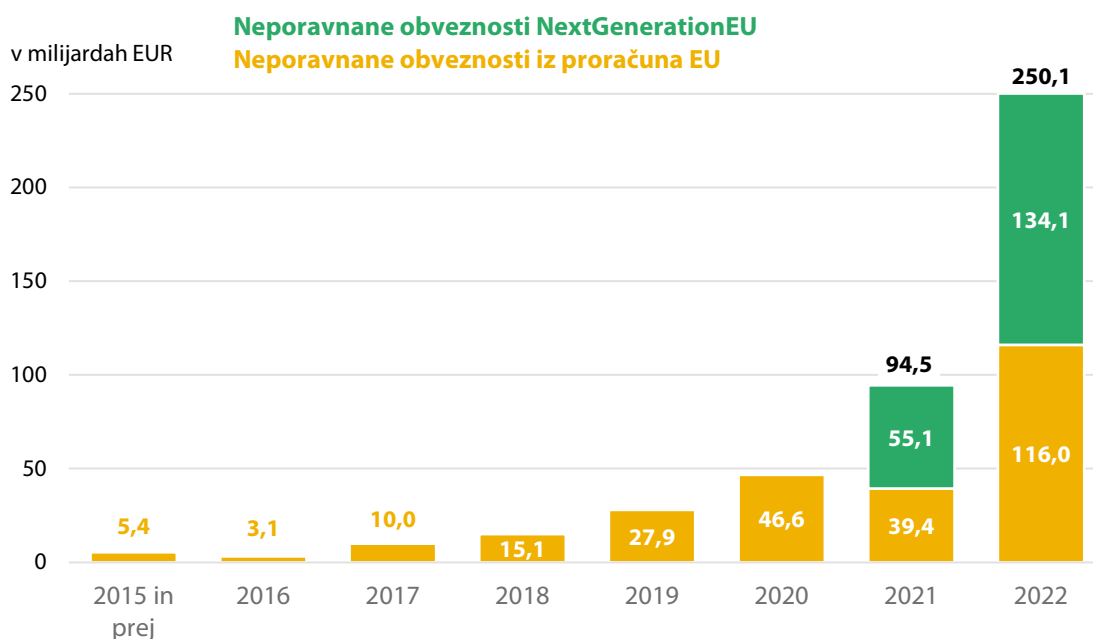

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022 in poročil o izvrševanju proračuna iz računovodskega sistema Komisije

Neporavnane obveznosti iz proračuna EU in za financiranje nepovratnih sredstev NextGenerationEU so dosegle rekordnih 453 milijard EUR

Neporavnane obveznosti iz proračuna EU in financiranja nepovratnih sredstev v okviru NextGenerationEU, ki pomenijo prihodnje dolgove, če ne bodo sproščene, so konec leta 2022 dosegle rekordnih 453 milijard EUR. To je predvsem posledica povečanja prevzema obveznosti v drugem letu izvajanja NextGenerationEU in začetka izvajanja skladov z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027. Po navedbah Komisije bi se morale neporavnane obveznosti po dodatnem povečanju na približno 460 milijard EUR v letu 2023 v obdobju 2024–2026 zmanjšati, zlasti ker po letu 2023 ni novih obveznosti iz NextGenerationEU. Glej [slika 11](#).

Slika 11 – Neporavnane obveznosti po letu nastanka in vrsti financiranja (iz proračuna EU ali iz NextGenerationEU)

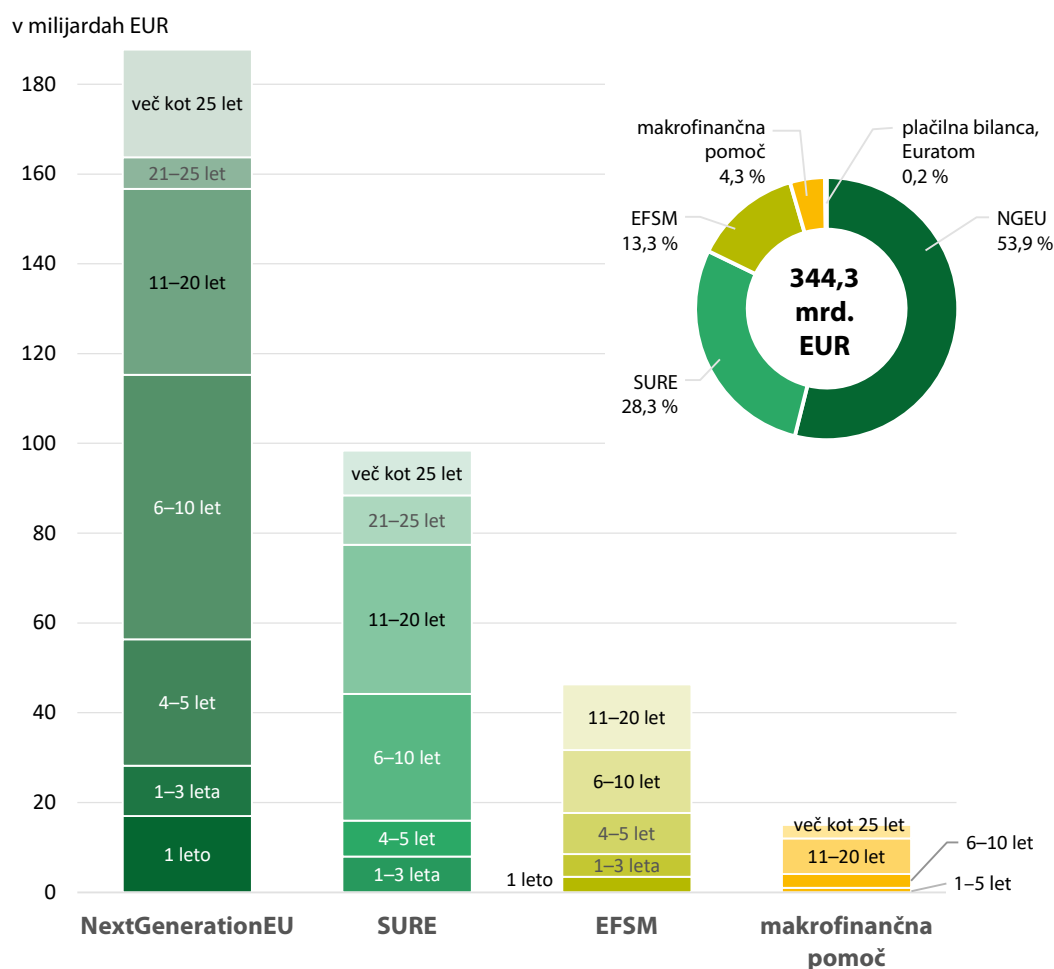
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022 in poročil o izvrševanju proračuna iz računovodskega sistema Komisije

Tveganja in izzivi

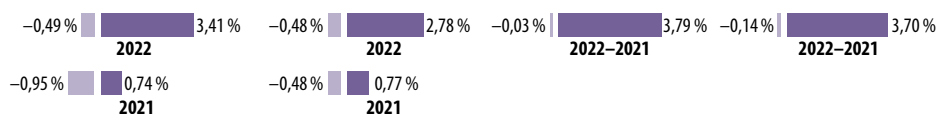
Stroški najemanja posojil v okviru dolga EU so se znatno povečali

Dolg EU, tj. najemanje posojil na trgih za NextGenerationEU, SURE, makrofinančno pomoč, evropski mehanizem za finančno stabilizacijo (EFSM), plačilnobilančno pomoč in Euratom, se je leta 2022 do konca leta povečal na 344,3 milijarde EUR (2021: 236,7 milijarde EUR), predvsem zaradi novih najetih posojil za NextGenerationEU, SURE in makrofinančno pomoč. Na [sliki 12](#) so ponazorjene zapadlost in učinkovite obrestne mere teh posojil.

Slika 12 – Zapadlost in učinkovite obrestne mere najetih posojil, za katere jamči proračun EU

Efektivna obrestna mera (izražena kot razpon)

NGEU: NextGenerationEU

SURE: evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah

EFSM: evropski mehanizem za finančno stabilizacijo

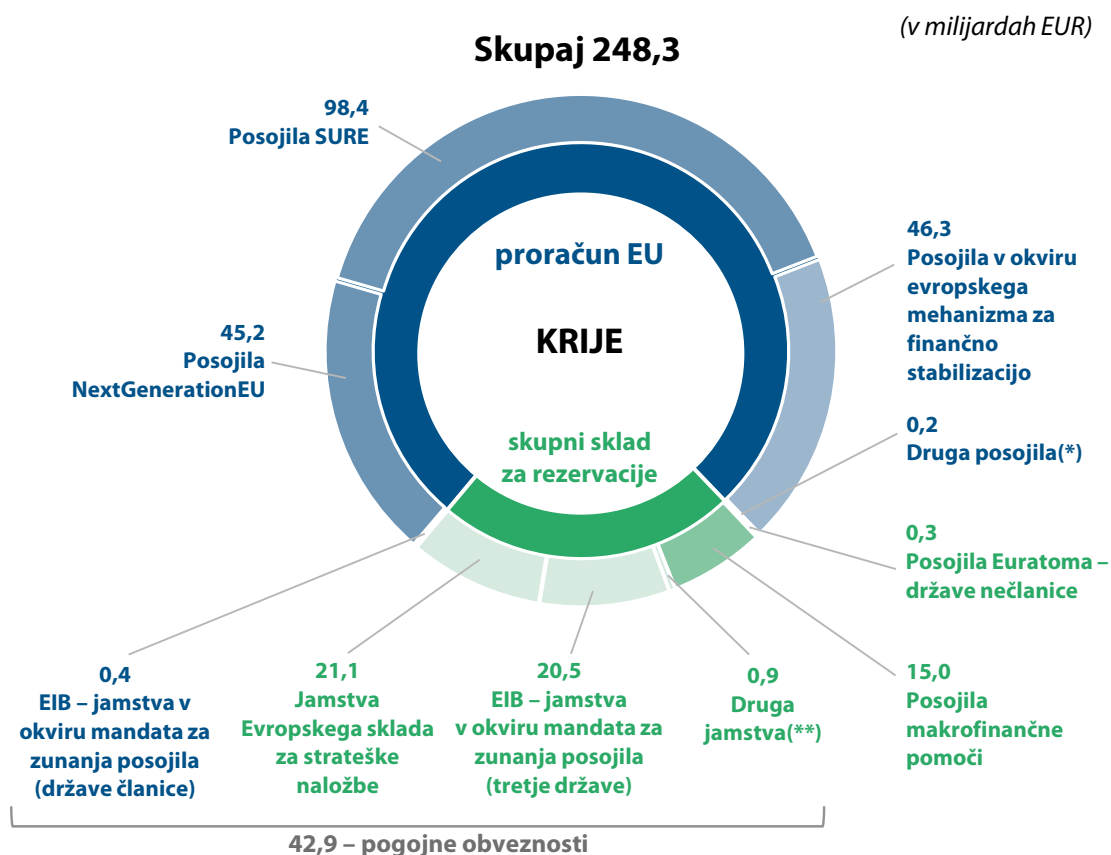
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022

Od teh najetih posojil so samo tista za financiranje instrumenta NextGenerationEU vključevala obrestno tveganje za proračun EU. Leta 2022 so se zaradi vse višjih tržnih obrestnih mer stroški novega financiranja v okviru NextGenerationEU povečali z 0,14 % v drugi polovici leta 2021 na 2,60 % v drugi polovici leta 2022. Leta 2022 so neto obresti, plačane za najeta posojila NextGenerationEU, znašale 0,5 milijarde EUR.

Skupna izpostavljenost proračuna EU je bila večja kot leta 2021

Skupna izpostavljenost proračuna EU je do konca leta 2022 znašala 248,3 milijarde EUR, kar je več kot v letu 2021, ko je znašala 204,9 milijarde EUR. To povečanje je bilo povezano predvsem z najetimi posojili za dodatna posojila mehanizma za okrevanje in odpornost ter SURE državam članicam v višini 27,2 milijarde EUR oziroma 8,7 milijarde EUR (2021: 18,0 milijarde EUR oziroma 89,7 milijarde EUR) in posojili v okviru makrofinančne pomoči za Ukrajino v višini 7,2 milijarde EUR. Na [sliki 13](#) je razčlenitev izpostavljenosti po vrstah virov in kritju tveganja.

Slika 13 – Skupna izpostavljenost proračuna EU ob koncu leta 2022, razčlenjena po vrstah virov in kritju tveganja

(*) Posojila v okviru plačilnobilančne pomoči: 0,2 milijarde EUR, posojila Euratoma – države članice: 0,03 milijarde EUR.

(**) Jamstvo Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD): 0,4 milijarde EUR, jamstvo sklada InvestEU: 0,3 milijarde EUR in jamstvo EFSD+: 0,2 milijarde EUR.

Opomba: Razlike so posledica zaokroževanja.

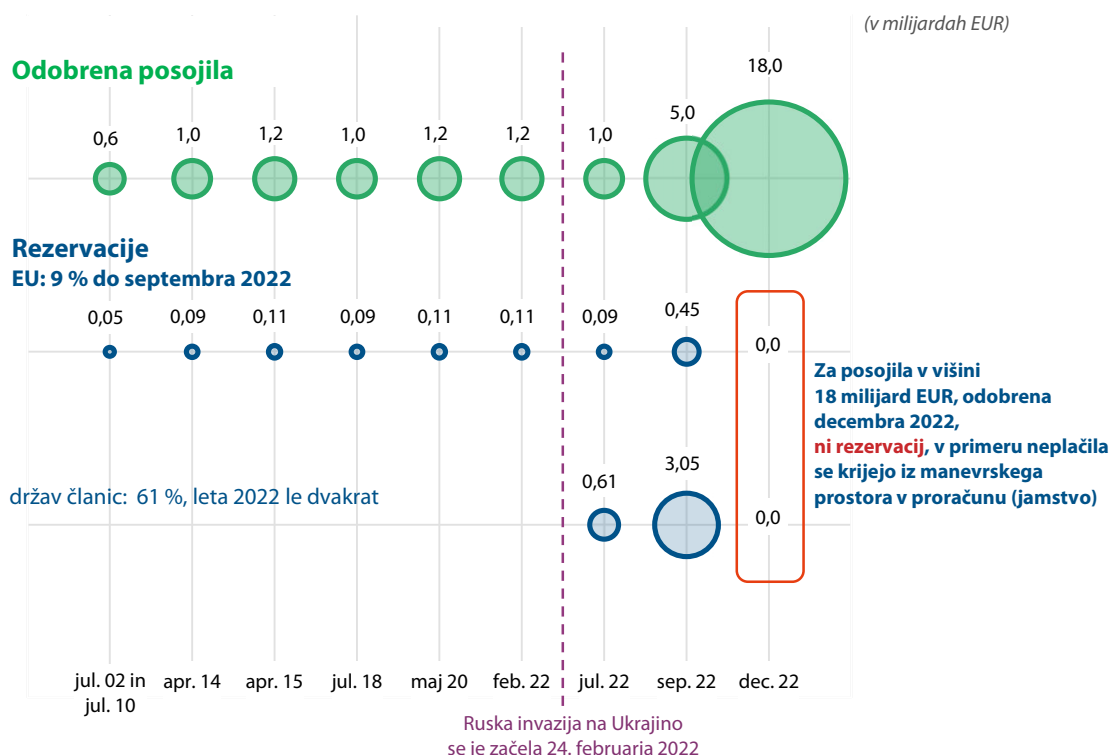
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2022

Tveganje izpostavljenosti proračuna EU se delno ublaži z jamstvi, prejetimi od držav članic, in skupnim skladom za rezervacije. Zneski, ki jih upravlja skupni sklad za rezervacije, so se povečali z 12,3 milijarde EUR v letu 2021 na 14,4 milijarde EUR v letu 2022.

Zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini so finančna tveganja za prihodnje proračune EU večja

Izpostavljenost proračuna EU razmeram v Ukrajini se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 več kot podvojila (s 7 milijard EUR na 16 milijard EUR). Z odobritvijo dodatnih 18 milijard EUR za makrofinančno pomoč + ob koncu leta 2022 se bo ta izpostavljenost za prihodnje proračune bistveno povečala. Ker za dodatnih 18 milijard EUR oblikovanje rezervacij ni potrebno, se tveganje za prihodnje proračune EU povečuje. Morebitne s tem povezane izgube bo treba kriti iz prihodnjih proračunov EU ali iz proračunskega „manevrskega prostora“ med zgornjo mejo večletnega finančnega okvira in zgornjo mejo lastnih sredstev. Glej [slika 14](#).

Slika 14 – Časovni razpored odobrenih posojil makrofinančne pomoči Ukrajini, vključno z rezervacijami

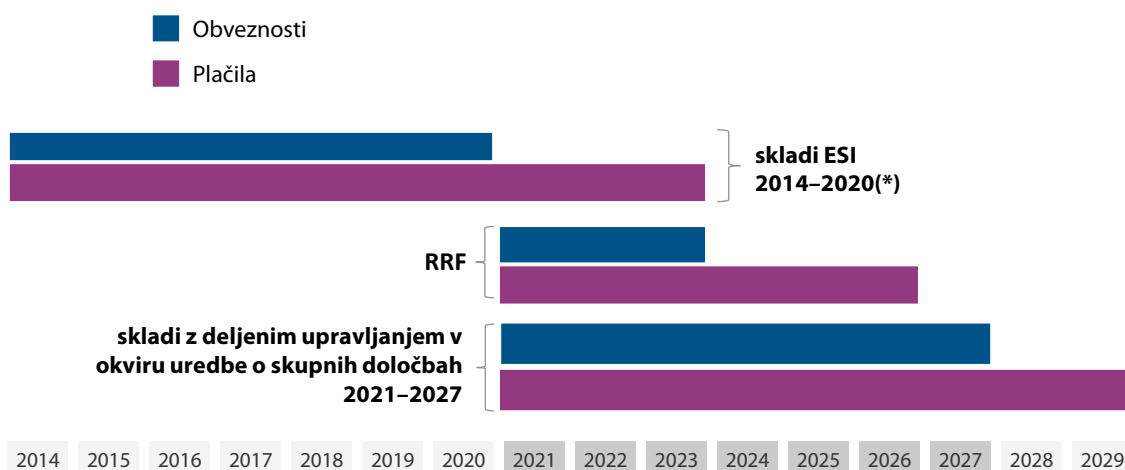

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi veljavne zakonodaje

Vzporedno in zaporedno izvajanje več instrumentov povečuje tveganje, da bodo države članice prikrajšane pri financiranju

Države članice trenutno črpajo sredstva iz več instrumentov hkrati: iz preostalih programov skladov ESI iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020, skladov z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027 v okviru uredbe o skupnih določbah in iz mehanizma za okrevalje in odpornost. Poleg tega morajo izvajati ukrepe, uvedene v zvezi z rusko vojno agresijo proti Ukrajini. Zaradi zamud pri odobritvi zakonodaje in posledično partnerskih sporazumov in programov je večina držav članic začela finančna sredstva iz skladov z deljenim upravljanjem za obdobje 2021–2027 v okviru uredbe o skupnih določbah dodeljevati za projekte šele konec leta 2022. Če se izvrševanje skladov z deljenim upravljanjem v letih 2024 in 2025 ne bo bistveno pospešilo, se bo tveganje sprostitev obveznosti pozneje v obdobju eksponentno povečalo. Glej [sliko 15](#).

Slika 15 – Časovni razpored za dodelitev in plačilo sredstev iz skladov ESI, mehanizma za okrevalje in odpornost ter skladov z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah

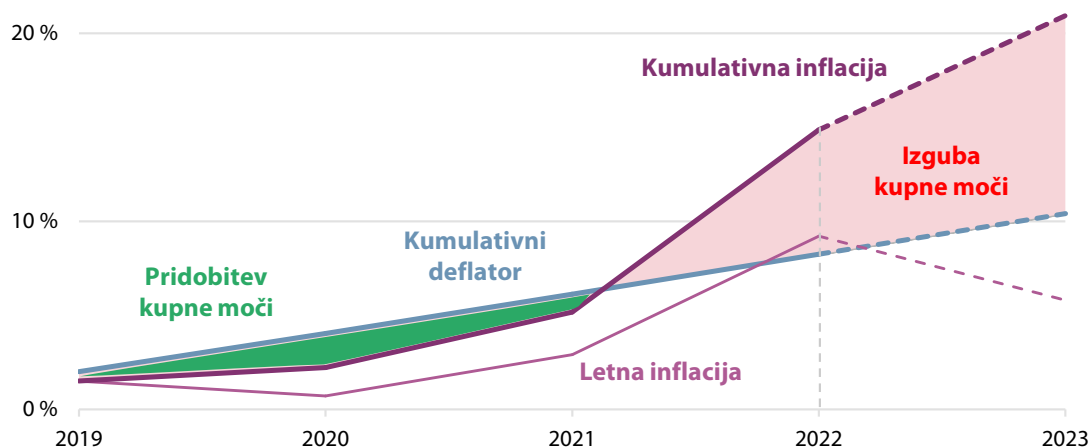
(*) Za EKSRP je bilo uvedeno prehodno obdobje za leti 2021 in 2022, po tem pa sklad v celoti spada v okvir strateških načrtov SKP. To pomeni, da se obdobji za prevzem obveznosti in plačila za EKSRP dejansko podaljšata za dve leti (2022 oziroma 2025).

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi veljavne zakonodaje

Visoka inflacija vpliva na proračun EU

Visoka inflacija na več načinov vpliva na proračun EU. Ker se proračun EU letno prilagodi s fiksnim 2-odstotnim deflatorjem, se njegova kupna moč zmanjša za razliko med tem zneskom in povprečno stopnjo inflacije. Sodišče na podlagi napovedi Komisije glede inflacije ocenjuje, da bi lahko proračun EU do leta 2023 izgubil skoraj 10 % kupne moči. Visoka inflacija povečuje zlasti fiksne stroške, kot so upravni stroški in stroški financiranja. Vpliva tudi na delež prihodkov EU iz različnih virov. Glej [sliko 16](#).

Slika 16 – Spremembe kupne moči proračuna EU

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi [Pomladanske gospodarske napovedi 2023](#), ki jo je pripravila Komisija

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- glede na visoko raven neporavnanih obveznosti, ki bodo plačane iz prihodnjih proračunov EU, opredeli načine, kako državam članicam pomagati pospešiti uporabo sredstev EU, zlasti iz skladov z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah, ob upoštevanju dobrega finančnega poslovanja,
- oceni učinek večletne visoke inflacije na proračun EU in opredeli orodja za ublažitev posledičnih ključnih tveganj. V zvezi s tem naj zaščiti zmožnost proračuna EU, da izpolni svoje pravne in pogodbene obveznosti, kot so vse večji stroški financiranja,
- glede na vse večjo izpostavljenost proračuna EU zaradi najetih posojil za kritje dodatnih potreb po plačilih, kot so tiste, ki so posledica pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije proti Ukrajini, ter zaradi proračunskih jamstev sprejme vse ustrezne ukrepe, potrebne za zagotovitev, da imajo njena orodja za zmanjševanje tveganja, kot je skupni sklad za rezervacije, zadostne zmogljivosti, in naj javno objavi svojo oceno letne izpostavljenosti.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji upravljanja proračuna in finančnega poslovanja, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 2 [letnega poročila Sodišča za leto 2022](#).

Doseganje rezultatov pri izvrševanju proračuna EU

Sodišče vsako leto analizira več vidikov, povezanih s smotrnostjo, in rezultate, ki jih pri izvrševanju proračuna EU dosega Komisija v sodelovanju z državami članicami. Letošnja analiza Sodišča zajema:

- o rezultate in ključna sporočila posebnih poročil Sodišča v zvezi s smotrnostjo za leto 2022 ter zadevne informacije Komisije ter proračunskih in zakonodajnih organov (Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije),
- o izvajanje priporočil iz poročila Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2019,
- o izvajanje priporočil iz posebnih poročil Sodišča, objavljenih leta 2019.

Ključna sporočila iz posebnih poročil Sodišča o smotrnosti iz leta 2022

Sodišče v svojih posebnih poročilih preučuje, kako dobro so se pri izvrševanju proračuna EU uporabljala načela dobrega finančnega poslovanja. Sodišče je leta 2022 objavilo 28 posebnih poročil, v katerih so bili obravnavani številni izzivi, s katerimi se EU srečuje pri različnih področjih porabe in politikah. Revidiranci Sodišča imajo pravico odgovoriti na opažanja Sodišča. V posebnih poročilih Sodišča v letu 2022 je bilo 214 priporočil o najrazličnejših temah, ki so bila v glavnem naslovljena na Komisijo. 91 % jih je bilo v celoti sprejetih. Obravnavala so pet strateških področij, in sicer: odziv EU na COVID-19; konkurenčnost EU; odpornost in evropske vrednote; podnebne spremembe, okolje in naravne vire ter fiskalno politiko in javne finance (glej [tabelo 1](#)).

Tabela 1 – Strateška področja, ki jih je Sodišče obravnavalo v posebnih poročilih v letu 2022

 <p>Odziv na pandemijo COVID-19</p>	<p>PP 13/2022: Prosto gibanje v EU med pandemijo COVID-19 PP 18/2022: Institucije EU in pandemija COVID-19 PP 19/2022: Javno naročanje cepiv proti COVID-19 v EU PP 21/2022: Ocena nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo je izvedla Komisija PP 28/2022: Podpora za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (instrument SURE)</p>
 <p>Konkurenčnost</p>	<p>PP 03/2022: Uvajanje omrežij 5G v EU PP 06/2022: Pravice intelektualne lastnine EU PP 07/2022: Instrumenti za internacionalizacijo MSP PP 08/2022: Podpora ESRR za konkurenčnost MSP PP 15/2022: Ukrepi za povečanje udeležbe v programu Obzorje 2020 PP 16/2022: Podatki v skupni kmetijski politiki PP 23/2022: Sinergije med programom Obzorje 2020 ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi PP 24/2022: Ukrepi e-uprave za podjetja</p>
 <p>Odpornost in evropske vrednote</p>	<p>PP 01/2022: Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu PP 05/2022: Kibernetska varnost institucij, organov in agencij EU PP 14/2022: Odziv Komisije na goljufije v skupni kmetijski politiki PP 27/2022: Podpora EU čezmejnemu sodelovanju s sosednjimi državami</p>
 <p>Podnebne spremembe, okolje in naravni viri</p>	<p>PP 02/2022: Energijska učinkovitost v podjetjih PP 09/2022: Poraba za podnebne ukrepe v proračunu EU za obdobje 2014–2020 PP 10/2022: LEADER in lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost PP 12/2022: Trajnost pri razvoju podeželja PP 20/2022: Ukrepi EU za boj proti nezakonitemu ribolovu PP 22/2022: Podpora EU premogovniškim regijam</p>
 <p>Fiskalna politika in javne finance</p>	<p>PP 04/2022: Investicijski skladi PP 11/2022: Zaščita proračuna EU PP 17/2022: Zunanji svetovalci v Evropski komisiji PP 25/2022: Preverjanje bruto nacionalnega dohodka za financiranje proračuna EU PP 26/2022: Evropska statistika</p>

Vir: Evropsko računsko sodišče

Spremljanje izvajanja priporočil iz poročila Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU – stanje ob koncu leta 2019

Poročilo Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2019 je vsebovalo pet priporočil, ki so bila naslovljena na Komisijo in jih je ta sprejela. Priporočeno je bilo, naj Komisija poroča o smotrnosti programov porabe EU v večletnem finančnem okviru tako dolgo, dokler se plačila izvršujejo (priporočilo je bilo v celoti izvedeno), dodatno izboljša zanesljivost informacij o smotrnosti (priporočilo je bilo delno izvedeno), razširja izkušnje, pridobljene pri pregledu, ki ga izvaja Odbor za regulativni nadzor (priporočilo je bilo v celoti izvedeno), bolje pojasni, kako so določeni cilji in kazalniki, ter izboljša več vidikov svojih poročil o smotrnosti (priporočilo je bilo delno izvedeno).

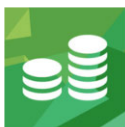
Spremljanje izvajanja priporočil iz posebnih poročil Sodišča, objavljenih leta 2019

Sodišče vsako leto pregleda, v kakšnem obsegu so revidiranci v treh letih po tem, ko je Sodišče dalo priporočila, sprejeli ukrepe na podlagi teh priporočil. Sodišče je letos analiziralo 213 priporočil iz 22 od 25 posebnih poročil, ki jih je objavilo leta 2019. Od teh jih je bilo 179 naslovljenih na Komisijo, 34 pa na Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropski svet, Agencijo Evropske unije za azil, Evropski bančni organ in Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex). Sodišče je ugotovilo naslednje:

- delež priporočil, ki so jih revidiranci sprejeli v celoti, se je rahlo zmanjšal, in sicer s 83 % na 79 %,
- delež priporočil, ki so bila izvedena v celoti ali večinoma, se je prav tako rahlo zmanjšal, in sicer s 75 % na 70 %,
- 73 % priporočil, naslovljenih na Komisijo, je bilo izvedenih v celoti ali večinoma,
- 56 % priporočil, naslovljenih na druge revidirance, je bilo izvedenih v celoti ali večinoma,
- delež pravočasno izvedenih priporočil se je zmanjšal s 60 % na 38 %, revidiranci Sodišča pa so kot glavni razlog za zamude navedli pandemijo COVID-19,
- stopnja izvedbe je povezana s tem, ali in v kolikšni meri so revidiranci sprejeli revizijska priporočila.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji doseganja rezultatov pri izvrševanju proračuna EU, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 3 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.*

Prihodki

245,3 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

V revizijo Sodišča so bili zajeti prihodki proračuna EU, s katerimi se financira poraba EU. Sodišče je preučilo izbrane ključne sisteme kontrol za upravljanje lastnih sredstev in vzorec 65 prihodkovnih transakcij.

Prispevki držav članic iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND) so v letu 2022 pomenili 42,3 % prihodkov EU, lastna sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) pa 8,0 %. Ti prispevki se izračunajo na podlagi makroekonomskih statističnih podatkov in ocen, ki jih zagotovijo države članice.

Tradicionalna lastna sredstva, ki zajemajo carinske dajatve na uvoz, ki jih v imenu EU pobirajo upravni organi držav članic, so pomenila naslednjih 10,6 % prihodkov EU.

Lastna sredstva iz naslova nerekicirane odpadne plastične embalaže so pomenila 2,6 % prihodkov EU. Izračunajo se z uporabo enotne stopnje za težo nerekicirane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici.

Zunanji namenski prejemki, ki se v glavnem nanašajo na zneske, izposojene za zagotovitev nepovratne finančne podpore državam članicam v okviru instrumenta NextGenerationEU, so pomenili 25,4 % prihodkov EU.

Obstajajo pa tudi drugi viri prihodkov EU, Najpomembnejši od teh so prispevki in povračila, povezana s sporazumi in programi EU (8,5 % prihodkov EU).

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
245,3 milijarde EUR	Ne, v letih 2021 in 2022 ni bilo pomembnih napak.

Splošni revizijski dokazi kažejo, da stopnja napake na področju prihodkovnih transakcij ni bila pomembna. Sistemi za upravljanje prihodkov, ki jih je preučilo Sodišče, so bili v splošnem uspešni. Vendar so bili nekatere ključne notranje kontrole tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je Sodišče ocenilo v nekaterih državah članicah, upravljanje primerov odpisov tradicionalnih lastnih sredstev ter upravljanje pridržkov v zvezi z DDV in odprtih vprašanj v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi, ki jih je Sodišče preučilo na Komisiji, le delno uspešni.

Sodišče je poročalo o zamudah Komisije pri ponovni oceni primerov odpisa carinskega dolga, za katere ne velja regulativni rok. Nekatere od teh so nerešene še od leta 2015. Sodišče je opazilo tudi omejeno zmanjšanje števila pridržkov v zvezi z DDV in odprtih vprašanj v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi ter slabosti pri njihovem upravljanju.

Kot je Sodišče navedlo v svojem nedavnem posebnem poročilu o BND, je Komisija s preverjanji v splošnem dobro zajela tveganja pri zbiranju podatkov, vendar bi bilo mogoče za njene ukrepe boljše določati prioritete. V posebnem poročilu so bila dana priporočila za izboljšanje cikla preverjanja BND, ki se začne leta 2025.

Sodišče je ugotovilo tudi, da je pri izvajanju izbranih ukrepov iz carinskega akcijskega načrta Komisije, ki prispevajo k zmanjšanju izpada carin, prišlo do dodatnih zamud. Ta slabost ne vpliva na revizijsko mnenje Sodišča o prihodkih, saj se ne nanaša na transakcije, povezane z zaključnim računom, temveč na tveganje, da so tradicionalna lastna sredstva nepopolna.

Informacije o pravilnosti, navedene v letnih poročilih o dejavnostih za leto 2022, ki sta ju objavila GD BUDG in Eurostat, so na splošno potrdile ugotovitve in zaključke Sodišča.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- pregleda svoje postopke za upravljanje primerov, povezanih z neupoštevanjem direktive o DDV, ki bi lahko vplivalo na proračun EU, tako da:
  - sistematično spremlja časovnice različnih korakov postopka za ugotavljanje kršitev in drugih izvršilnih ukrepov, namenjenih reševanju neskladnosti, in pravočasno ukrepa, da prepreči prekomerne zamude,
  - oceni, ali so neskladnosti, ki vplivajo na lastna sredstva iz naslova DDV in so bile ugotovljene v eni državi članici, medsektorske narave in so morda prisotne tudi v drugih državah članicah,
  - sprejme pravočasne ukrepe in po možnosti določi medsektorske pridržke, s katerimi se zagotovi pravilno plačilo nacionalnih prispevkov iz naslova DDV v proračun EU,
- brez odlašanja zaključi ponovno oceno zahtevkov držav članic (ki jih je prejela pred majem 2022 in za katere ni zakonskega roka), v katerih so te izrazile nestrinjanje s prvotno oceno Komisije glede primerov odpisov tradicionalnih lastnih sredstev.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji prihodkov EU so v poglavju 4 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.

Enotni trg, inovacije in digitalno

Skupaj: 17,3 milijarde EUR
(razdelek 1 večletnega finančnega okvira)

Kaj je Sodišče revidiralo

Programi, ki se financirajo v okviru razdelka Enotni trg, inovacije in digitalno, so raznoliki in namenjeni financiranju projektov, s katerimi se med drugim prispeva k naslednjim področjem: raziskave in inovacije, razvoj vseevropskih prometnih omrežij, komunikacije, energetika, digitalna preobrazba, enotni trg in vesoljska politika. Glavni program za raziskave in inovacije je še vedno Obzorje 2020, saj njegov naslednik, program Obzorje Evropa, še vedno pomeni le majhen delež revidirane populacije Sodišča za leto 2022. Iz tega razdelka večletnega finančnega okvira se financirajo tudi veliki infrastrukturni projekti, kot so Instrument za povezovanje Evrope (IPE), vesoljski programi, npr. Galileo, skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev (EGNOS) in evropski program za opazovanje Zemlje Copernicus. Razdelek vključuje tudi sklad InvestEU, ki skupaj s programom Obzorje Evropa prejema dodatna sredstva iz NextGenerationEU.

Za leto 2022 so bila na tem področju revidirana sredstva v višini 17,3 milijarde EUR. Večino porabe neposredno upravlja Komisija (Generalni direktorat za raziskave in inovacije (RTD), Generalni direktorat za obrambno industrijo in vesolje (DEFIS)), tudi v okviru izvajalskih agencij, sredstva pa se v obliki nepovratnih sredstev dodeljujejo javnim ali zasebnim upravičencem, ki sodelujejo v projektih. Komisija upravičencem ob podpisu sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev zagotovi predhodno financiranje. Pozneje jim povrne stroške, ki jih financira EU, pri čemer odšteje predhodno financiranje. Vesoljski programi se običajno upravljajo posredno na podlagi sporazumov o prenosu pooblastil in prispevkov, podpisanih med Komisijo in namenskimi izvajalskimi organi (kot sta Evropska vesoljska agencija in Agencija EU za vesoljski program). Finančne instrumente programa InvestEU izvajata predvsem Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, ki sama uporabljata finančne posrednike.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
17,3 milijarde EUR	Da	2,7 % (2021: 4,4 %)

Na splošno Sodišče ocenjuje, da je bila stopnja napake na področju Enotni trg, inovacije in digitalno pomembna. Leta 2022 so bile v 43 (34 %) od preučenih 127 transakcij napake.

Poraba za program Obzorje 2020 je še vedno izpostavljena visokemu tveganju in je glavni vir napak, ki jih odkrije Sodišče. To je količinsko opredeljive napake, povezane z neupravičenimi stroški, odkrilo v 35 od 92 transakcij za raziskave in inovacije v vzorcu, kar pomeni 98 % ocenjene stopnje napake za ta razdelek v letu 2022, ki jo je izračunalo Sodišče.

V zvezi z drugimi programi in dejavnostmi je Sodišče količinsko opredeljivo napako odkrilo v eni od 35 transakcij v vzorcu. Nanašala se je na nepravilnost v postopku za oddajo javnega naročila pri projektu IPE.

Pravila za prijavo stroškov dela v okviru programa Obzorje 2020 so še vedno kompleksna. Od 35 transakcij s količinsko opredeljivimi napakami v vzorcu Sodišča, ki je zajemal transakcije za raziskave, je bila metodologija za izračun stroškov dela uporabljena nepravilno v 25 transakcijah. Druge napake v zvezi s stroški dela so vključevale nepravilen izračun urnih postavk, slabosti pri poročanju o času in kršitve pravila o dvojni zgornji meji. Sodišče je odkrilo tudi napake v zvezi z neupravičenimi podizvajalci in neposrednimi stroški.

Primer: kršitev pravila dvojne zgornje meje

Upravičenec projekta iz programa Obzorje 2020 na Nizozemskem je bil hkrati prejemnik dveh sklopov nepovratnih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), katerih časovni okvir se je delno prekrival s časovnim okvirom revidiranega projekta iz programa Obzorje 2020. Nekateri uslužbenci, ki so sodelovali pri projektu iz programa Obzorje 2020, so bili vključeni tudi v izvajanje enega ali obeh projektov, financiranih iz ESRR. Upravičenec pri prijavi stroškov dela za revidirani projekt iz programa Obzorje 2020 ni upošteval ur, ki so bile že prijavljene za projekte, financirane iz ESRR, in je zato zahteval povračilo za veliko več ur od največjega dovoljenega števila (1 720 ur ali ustrezni sorazmerni delež za osebe, ki ne delajo s polnim delovnim časom). Presežne ure (tj. skupaj več kot 1 900 ur za šest uslužbencev) niso bile upravičene za povračilo.

Ena od strategij za spodbujanje evropskih raziskav je povečati udeležbo zasebnega sektorja. Vendar so mala in srednja podjetja (MSP) ter nova podjetja dovzetna za napake. MSP so pomenila 11 % revizijskega vzorca Sodišča (14 od 127 transakcij), vendar 29 % ocenjene stopnje napake. Poleg tega so količinsko opredeljive napake, odkrite v zahtevkih za povračilo stroškov treh novih zasebnih podjetij, pomenile skoraj polovico ocenjene stopnje napake.

Postopki Komisije v zvezi s financiranjem s pavšalnimi zneski na področju raziskav

Cilj financiranja s pavšalnimi zneski na področju raziskav, pri čemer plačila temeljijo na izvedenih dejavnostih in ne na nastalih stroških, je zmanjšati upravno breme za upravičence in posledično stopnjo napake. Izplačevanje sredstev v pavšalnih zneskih je bilo pilotno uvedeno v obdobju 2018–2020 v programu Obzorje 2020.

Sodišče je v letu 2022 pregledalo postopke in smernice Komisije v zvezi z nepovratnimi sredstvi za raziskave, ki se financirajo s pavšalnimi zneski, in sicer tako, da je preučilo zadevne dokumente Komisije o prispevkih v pavšalnih zneskih, zlasti sklep o pavšalnih zneskih. Sodišče je preučilo tudi postopek, ki se uporablja za določitev končnega proračuna desetih sklopov nepovratnih sredstev, financiranih s pavšalnimi zneski, s proračunom od 0,5 milijona EUR do 11 milijonov EUR, pri čemer se je osredotočilo na ocene, ki so jih opravili zunanji ocenjevalci.

Sodišče je ugotovilo, da sklep o pavšalnem znesku ni vseboval utemeljitve, ki se v skladu s finančno uredbo zahteva v zvezi s tveganjem nepravilnosti in goljufij, in da v zvezi s tem ni posebnih pravil, ki bi določala skladnost s pravili javnega naročanja med izvajanjem projekta. Sodišče je med pregledom desetih izbranih projektov, ki so bili financirani s pavšalnimi zneski, ugotovilo, da v smernicah Komisije za strokovne ocenjevalce ni bilo določeno, da morajo ti pri

svoji oceni proračunov projektov uporabljati „ustrezna referenčna merila“. Poleg tega ocene proračunov, ki so jih pripravili strokovnjaki, niso bile dovolj dokumentirane.

Letno poročilo Komisije o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

V letnih poročilih o dejavnostih, ki jih je preučilo Sodišče (GD RTD in GD DEFIS), so bile predstavljene informacije, ki so bile na voljo v zadevnih generalnih direktoratih, in poštena ocena finančnega poslovanja v zvezi s pravilnostjo s tem povezanih transakcij, ki so se nanašale na odhodke razdelka 1 večletnega finančnega okvira.

Sodišče je za področja politik iz razdelka 1 večletnega finančnega okvira pregledalo informacije iz letnega poročila Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022, ki se nanašajo na ocenjeno tveganje pri plačilu. Komisija je izračunala stopnjo napake za razdelek 1 večletnega finančnega okvira, ki znaša 1,5 %. Ta odstotek je blizu spodnje meje razpona ocenjene stopnje napake, ki ga je izračunalo Sodišče, in pod pragom pomembnosti.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- v vmesno vrednotenje programa Obzorje Evropa vključi vrednotenje financiranja s pavšalnimi zneski, da bi ocenila, ali nekatere vrste projektov (glede na vsebino, obseg itd.) niso primerne za financiranje s pavšalnimi zneski, ter tveganje nepravilnosti in goljufij,
- pred naslednjimi razpisi za zbiranje predlogov za program Obzorje Evropa oceni, ali je primerno, da se nepovratna sredstva, financirana s pavšalnimi zneski, uporabljajo za projekte z velikimi proračuni in da se določijo najvišji zneski zanje,
- v zvezi z nepovratnimi sredstvi, ki se izplačajo v pavšalnih zneskih, zagotovi, da se strokovna vrednotenja vlog za nepovratna sredstva, zlasti v njih navedenih predlogov za proračune, opravijo ob ustreznem upoštevanju zadevnih referenčnih meril in da so ustrezno dokumentirana,
- v zvezi z nepovratnimi sredstvi, ki se izplačajo v pavšalnih zneskih, podrobneje opredeli zahteve, ki določajo pravilno izvajanje, vključno z elementi vsakega delovnega svežnja, na podlagi katerih se izvrši plačilo, ter pripravi podrobne smernice za tiste, ki sodelujejo pri ocenjevanju izvedbe projektov,
- v zvezi z nepovratnimi sredstvi, ki se izplačajo v pavšalnih zneskih, opredeli obseg naknadnih kontrol, ki naj vključujejo preglede zadev z visokim tveganjem, kot so pravila o javnem naročanju, odsotnost navzkrižja interesov in uporaba sredstev, navedenih v sporazumu o dodelitvi nepovratnih sredstev.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Enotni trg, inovacije in digitalno so v poglavju 5 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.*

Kohezija, odpornost in vrednote

Skupaj: 79,1 milijarde EUR
(razdelek 2 večletnega finančnega okvira)

Kaj je Sodišče revidiralo

Poraba v okviru tega razdelka je osredotočena na zmanjševanje razvojnih razlik med različnimi državami članicami in regijami EU (podrazdelek 2a) ter na ukrepe za podporo in zaščito vrednot EU, s čimer bo EU postala odpornejša na sedanje in prihodnje izzive (podrazdelek 2b). Financiranje podrazdelka 2a (ekonomska, socialna in teritorialna kohezija) poteka prek Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Kohezijskega sklada (KS), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE). Za podrazdelek 2b (odpornost in vrednote) se financiranje zagotavlja prek programov, kot je Erasmus+, številnih manjših shem in posebnih instrumentov, vzpostavljenih v odziv na pandemijo COVID-19.

Večino odhodkov v tem razdelku pomenijo skladi kohezijske politike (ESRR, Kohezijski sklad in ESS), pri katerih si Komisija odgovornost za upravljanje deli z državami članicami. EU sofinancira večletne operativne programe ali ukrepe, v okviru katerih se financirajo projekti. Pri Komisiji je za izvajanje ESRR in Kohezijskega sklada odgovoren Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko (GD REGIO), za izvajanje ESS pa Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje (GD EMPL). Financiranje EU za programe, ki se ne izvajajo z deljenim upravljanjem, upravljajo bodisi neposredno generalni direktorati Komisije ali se upravlja posredno s podporo partnerskih organizacij ali drugih organov.

Sodišče revidira odhodke takrat, ko jih Komisija sprejme. Sodišče je za letno poročilo za leto 2022 na tem področju revidiralo odhodke v višini 66,9 milijarde EUR, vključno s 63,5 milijarde EUR odhodkov v podrazdelku 2a in 3,4 milijarde EUR v podrazdelku 2b (2021: skupno 47,9 milijarde EUR). Skladno z pristopom Sodišča je ta znesek zajemal tudi odhodke iz prejšnjih programskih obdobj v vrednosti 872 milijonov EUR, ki jih je Komisija sprejela ali obračunala leta 2022.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
66,9 milijarde EUR	Da	6,4 % (2021: 3,6 %)

Sodišče na splošno ocenjuje, da je stopnja napake za področje Kohezija, odpornost in vrednote pomembna.

Sodišče je leta 2022 preizkusilo 260 transakcij. Odkrilo in količinsko opredelilo je 50 napak. Pri tem je upoštevalo tudi ugotovitve revizijskih organov, ki so v zvezi s tem poročali o 58 takih napakah. Upoštevalo je tudi popravke v skupni vrednosti 618 milijonov EUR, ki so jih uporabili organi, pristojni za programe. Ocenjuje, da stopnja napake za razdelek 2 večletnega finančnega okvira znaša 6,4 %. Zgolj za podrazdelek 2a znaša ocenjena stopnja napake 6,6 %.

K ocenjeni stopnji napake, ki jo je izračunalo Sodišče, so največ prispevali neupravičeni stroški in projekti ter kršenje pravil notranjega trga (zlasti neskladnost s pravili o javnem naročanju in državni pomoči).

Letos sta bila tako ocena stopnje napake kot število napak, ki ju je navedlo Sodišče, višja kot v prejšnjih letih. Teh povečanj ni mogoče utemeljiti geografsko. Vendar je Sodišče ugotovilo povečanje specifičnih vrst napak, kot so neupravičeni stroški in neskladnost s pravili o javnem naročanju. Ugotavlja tudi, da bo kmalu konec obdobja upravičenosti (31. december 2023), kar nekoliko povečuje pritisk na črpanje sredstev. Poleg tega je bilo državam članicam od leta 2020 zagotovljeno veliko prožnosti pri prerazporejanju sredstev in prijavljanju odhodkov. Med pandemijo COVID-19 se je morda zmanjšala uspešnost pregledov in preverjanj, ki jih izvajajo organi upravljanja in revizijski organi.

Primer: neupravičeni odhodki za nujno pomoč v zvezi s COVID-19 zaradi nepopolne prijave prihodkov od prodaje

Cilj ukrepa ESS, revidiranega na Slovaškem, je bil ublažiti vpliv pandemije COVID-19 na zaposlovanje in trg dela s finančno podporo delodajalcem ali samozaposlenim delavcem. Za prejem podpore za 13 delavcev je končni upravičenec poročal o tem, da se je maja 2020 njegov promet v primerjavi z majem 2019 zmanjšal za 43,5 %. Vendar to zmanjšanje ni bilo točno, saj se je nanašalo le na zmanjšanje prodaje na kraju samem. Ob upoštevanju prodaje prek drugih prodajnih kanalov se je skupni promet podjetja zmanjšal le za 9 %. Ker je bilo to pod zahtevanim minimalnim zmanjšanjem prodaje za 20 %, podjetje ni bilo upravičeno do pomoči. Sodišče zato meni, da podpora za maj 2020 ni upravičena.

Sodišče je za dva druga končna upravičenca istega ukrepa ugotovilo, da sta zaradi napačnega poročanja o dohodkih prejela več podpore, kot je bilo določeno v nacionalnih pravilih.

Sodišče je neupravičene stroške v zvezi z ukrepi, povezanimi s COVID-19, ugotovilo tudi v Grčiji (kjer jih je Komisija že delno odkrila) in Italiji, še en primer pa na Slovaškem.

Dobro finančno poslovođenje

Proračun EU je treba izvrševati zakonito in pravilno ter v skladu z dobrim finančnim poslovođenjem, ki vključuje načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Sodišče je pri svojem delu odkrilo 11 primerov neupoštevanja teh načel, in sicer v Nemčiji, na Hrvaškem, v Italiji, Litvi in na Madžarskem. Pri operativnem programu v Italiji so na primer upravičenci štirih operacij pravilno prijavili upravičene stroške na podlagi standardnih stroškov na enoto, ki jih je v skladu s členom 67 uredbe o skupnih določbah določil organ upravljanja. Vendar je bil znesek, ki ga je organ upravljanja prijavil Komisiji, izračunan na podlagi drugega modela, in sicer z uporabo standardnih stroškov na enoto, ki jih je (v skladu s členom 14(1) uredbe o ESS) določila Komisija. Posledično so bili zneski, potrjeni Komisiji in plačani iz proračuna EU, za vse operacije za več kot 16 % do 30 % višji od zneskov, ki so bili dogovorjeni in izplačani upravičencem.

Ocena dela revizijskih organov

Organi upravljanja so prva raven zaščite. Njihove uspešne kontrole so nujne za zagotovitev skladnosti operacij s pravnim okvirom in njihove *smotrnosti*. Rezultati revizij Sodišča v zadnjih šestih letih kažejo, da se s temi kontrolami veliko inherentno tveganje napake na področju kohezije še ne zmanjšuje dovolj. Revizijski organi pomenijo drugo raven zaščite, ki na podlagi vzorca preverjajo pravilnost odhodkov, ki so jih organi upravljanja prijavili Komisiji. Delovati morajo neodvisno od organov upravljanja.

Sodišče je ocenilo delo 24 od 116 revizijskih organov v 18 državah članicah in Združenem kraljestvu. Vzorec Sodišča je vseboval 34 svežnjev zagotovil in en sveženj zaključitev. Razen v treh primerih so revizijski organi Komisiji poročali o stopnji preostale napake v višini 2 % ali manj. Sodišče je pri svojem delu v zvezi z letošnjim vzorcem ob upoštevanju dodatnih napak, ki jih je odkrila Komisija, in lastnih revizijskih ugotovitev ugotovilo, da je bila stopnja preostale napake v 16 od 34 revidiranih svežnjev zagotovil višja od 2 %.

Ukrepi za boj proti goljufijam, ki škodijo proračunu EU, in poročanje o njih

V skladu s pravom EU morajo Komisija in države članice ščititi proračun EU pred goljufijami in nepravilnostmi. V ta namen morajo vzpostaviti uspešne sisteme kontrol.

Sodišče je ugotovilo, da so revizijski organi izrecno obravnavali tveganje goljufij pri 65 % revidiranih operacij v obdobju 2014–2020 (145 od 222). To je sicer izboljšanje v primerjavi z 38 %, ki jih je Sodišče ugotovilo lani, vendar še vedno ni dovolj.

Sodišče je odkrilo tri primere tekočih preiskav goljufij, ki niso bile prijavljene v sistemu za upravljanje nepravilnosti, ki ga upravlja urad OLAF. Organi, pristojni za programe v državah članicah, za preiskavo, ki jo je izvajal ustrezni preiskovalni organ ali organ pregona, bodisi niso vedeli ali pa niso izpolnili svoje zakonske obveznosti, da o njej poročajo.

Delo Komisije za dajanje zagotovil in njeno poročanje o stopnji preostale napake v letnih poročilih o dejavnostih

Za kohezijo Komisija v letnih poročilih o dejavnostih poroča o stopnji preostale napake kot o ključnem kazalniku smotrnosti v zvezi z zakonitostjo in pravilnostjo. GD REGIO je za obračunsko leto 2021/2022 poročal o ključnem kazalniku smotrnosti v višini 1,9 % in „najvišji stopnji“ v višini 2,7 %. Stopnji GD EMPL sta znašali 1,9 % za ključni kazalnik smotrnosti in 2,8 % za najvišje tveganje. Ta ključna kazalnika smotrnosti sta bila prvič zunaj razpona napake, ki ga je ocenilo Sodišče. Podobno so tudi kazalniki, o katerih Komisija poroča v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022, zunaj razpona napak, ki ga je ocenilo Sodišče.

Dokumentacijski pregledi, s katerimi Komisija ocenjuje delo revizijskih organov, imajo inherentne omejitve, kar zadeva potrjevanje stopnje preostale skupne napake. To je razvidno iz dodatnih napak, ki jih je Sodišče odkrilo med revizijami.

Programsko obdobje 2007–2013 še ni bilo zaključeno

Do konca leta 2022 je GD REGIO zaključil 276 od 322 operativnih programov za obdobje 2007–2013. Za nadaljnjih 44 operativnih programov je izvršil plačila pred zaključkom, pri čemer je poravnal le nesporne zneske, odprte zadeve pa je še treba rešiti. GD EMPL je zaključil 101 od 117 operativnih programov in predhodno zaključil 13 operativnih programov. Šest programov je zaradi nerešenih vprašanj še v celoti odprtih. Ker v pravnem okviru ni končnega roka za zaključitev, ni mogoče predvideti, kdaj bodo zaključeni vsi operativni programi za obdobje 2007–2013.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče med drugim priporoča, naj Komisija:

- o okrepi ukrepe za obravnavanje ponavljajočih se napak, zlasti v zvezi z neupravičenimi stroški in projekti, zagotovi, da bo s svojim revizijskim delom ustrezno zajela vse revizijske organe, in razširja rezultate, da se zmanjšata nepravilna poraba in njen učinek,
- o ob zaključitvi programov za obdobje 2014–2020 preveri, da so bili sprejeti samo odhodki, povezani s priglašeniimi velikimi projekti,
- o načrtuje in izvaja tematske revizije, osredotočene na navzkrižja interesov, za programe za obdobje 2021–2027, in sicer na podlagi lastne ocene tveganja in glede na ugotovljene pomanjkljivosti,
- o pri revizijah ob zaključitvi programov za obdobje 2014–2020 izvede posebne usmerjene preglede, s katerimi bi zagotovila, da so države članice uporabile potrebne finančne popravke za napake, odkrite v enem od obračunskih let, ki vplivajo na odhodke tudi v drugih obračunskih obdobjih,
- o zagotovi, da imajo revizijski organi vzpostavljene ustrezne metode za preverjanje veljavnosti in zanesljivosti lastnih izjav ter za izmenjavo dobrih praks,
- o načrtuje in izvaja tematske revizije, osredotočene na ozaveščenost organov upravljanja o tveganjih ter uporabo orodij za podatkovno rudarjenje in ocenjevanje tveganja za programe za obdobje 2021–2027, določi minimalne zahteve za revizijske organe, da bi v kontrolnih seznamih in pri revizijskem delu zajeli tveganje goljufije, ter države članice ponovno opozori na njihove obveznosti v zvezi s poročanjem o goljufijah,
- o rok za uvedbo enotnega integriranega informacijskega sistema za podatkovno rudarjenje in ocenjevanje tveganja prestavi z leta 2028 na leto 2025, tj. prvo leto, ko naj bi bil prijavljen znaten znesek odhodkov za obdobje 2021–2027. Medtem naj zagotovi, da imajo OLAF, EJT in Sodišče dostop do orodja Arachne.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Kohezija, odpornost in vrednote so v poglavju 6 [letnega poročila Sodišča za leto 2022](#).

Naravni viri

**Skupaj: 58,1 milijarde EUR
(razdelek 3 večletnega finančnega okvira)**

Kaj je Sodišče revidiralo

To področje porabe zajema porabo za skupno kmetijsko politiko (SKP), skupno ribiško politiko in del porabe EU za okoljske in podnebne ukrepe.

Kmetijstvo in razvoj podeželja pomenita 97 % porabe EU na področju Naravni viri in okolje, izvajata pa se s skupno kmetijsko politiko (SKP), katere splošni cilji so trije:

- trajnostna proizvodnja hrane s poudarkom na kmetijskih dohodkih, kmetijski produktivnosti in stabilnosti cen,
- trajnostno upravljanje naravnih virov in podnebni ukrepi s poudarkom na emisijah toplogrednih plinov, biotski raznovrstnosti, prsti in vodah,
- uravnotežen teritorialni razvoj.

Komisija (Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja (GD AGRI)) je sicer končno odgovorna za SKP, vendar si upravljanje SKP deli s plačilnimi agencijami v državah članicah. Od leta 2015 neodvisni certifikacijski organi v državah članicah vsako leto dajo mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov plačilnih agencij.

Ta razdelek večletnega finančnega okvira zajema tudi porabo EU, ki se financira iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), za katerega je odgovoren Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo (GD MARE), ter iz programa LIFE za okolje in podnebne ukrepe, za katerega sta odgovorna generalna direktorata za okolje (GD ENV) in podnebne ukrepe (GD CLIMA). Poleg tega del programa LIFE v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 prvič izvaja Generalni direktorat za energetiko (GD ENER).

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
58,0 milijarde EUR	Da	2,2 % (2021: 1,8 %)

Sodišče na splošno ocenjuje, da je stopnja napake za razdelek 3 večletnega finančnega okvira pomembna.

V 46 (21 %) od 218 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je na podlagi 32 napak, ki jih je količinsko opredelilo, ocenilo, da stopnja napake za razdelek 3 večletnega finančnega okvira znaša 2,2 %.

Glede na rezultate Sodišča stopnja napake ni bila pomembna za neposredna plačila, ki pomenijo 66 % porabe v tem razdelku večletnega finančnega okvira, za druga področja porabe (razvoj podeželja, tržni ukrepi, pomorstvo, ribištvo, okolje in podnebni ukrepi), ki pomenijo 34 % porabe, pa je bila še vedno pomembna. Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da se je pri neposrednih plačilih in tudi ukrepih za razvoj podeželja povečalo število prijav z rahlo previsoko navedenimi površinami, in sicer s štirih napak v letu 2021 na 16 napak v letu 2022, kar lahko kaže na to, da so pri upravljanju identifikacijskega sistema za zemljišča v nekaterih državah članicah specifične slabosti.

Večina napak, ki jih je Sodišče odkrilo in količinsko opredelilo, se je nanašala na transakcije na področju razvoja podeželja (21). Sodišče je odkrilo sedem količinsko opredeljivih napak v neposrednih plačilih, dve v tržnih ukrepih in dve v odhodkih, ki niso povezani s SKP. Na ocenjeno stopnjo napake je večinoma vplivala predložitev netočnih informacij o površinah ali številu živali.

Organi držav članic in Komisija so uporabili popravljalne ukrepe, ki so neposredno vplivali na 49 transakcij v vzorcu Sodišča. Ti ukrepi so bili pomembni za njegove izračune, saj so znižali njegovo ocenjeno stopnjo napake za to poglavje za 0,9 odstotne točke. V 19 primerih *količinsko opredeljivih napak* so imeli organi držav članic in Komisija dovolj informacij, da bi lahko te napake preprečili ali pa jih odkrili in odpravili, preden so sprejeli odhodke. Če bi organi držav članic in Komisija ustrezno uporabili vse informacije, ki so jih imeli, bi bila ocenjena stopnja napake za to poglavje za 1,3 odstotne točke nižja.

Neposredna plačila

Sodišče je v 88 preizkušenih transakcijah neposrednih plačil odkrilo šest manjših količinsko opredeljivih napak, ki so bile posledica tega, da so kmetje upravičeno površino kmetijskih zemljišč navedli previsoko. Odkrilo je tudi eno večjo količinsko opredeljivo napako, ki se je nanašala na prijavo kmetijske dejavnosti, ki se ni izvajala.

Primer nepravilne prijave kmetijske dejavnosti

Neki italijanski kmet je prejel neposredno pomoč za vzdrževanje trajnih nasadov (limon) na velikem delu svojega kmetijskega gospodarstva (označenem z modro). S satelitskih posnetkov niso bila razvidna drevesa, ki bi rasla v vrsti kot na sosednjih kmetijskih parcelah. Sodišče je z obiskom na kraju samem potrdilo, da na prijavljeni površini ni bilo limon in da se tam že več let ni izvajala nobena kmetijska dejavnost. Nacionalni organi te napake niso odkrili.

Razvoj podeželja, tržni ukrepi in druga plačila

Sodišče je preučilo:

- 56 plačil za razvoj podeželja na podlagi površine ali števila živali, ki so jih prijavili kmetje. Ta so vključevala plačila za izpolnjevanje specifičnih kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti, nadomestila za ekološko kmetovanje in plačila kmetom na območjih z naravnimi omejitvami. 15 plačil je vsebovalo napake, od katerih je bilo devet količinsko opredeljivih napak, povezanih s previsoko navedenimi upravičenimi površinami,
- 52 plačil za naložbene projekte na področju razvoja podeželja, kot so naložbe v osnovna sredstva, razvoj kmetij in podjetij ter obvladovanje tveganj. Sodišče je količinsko opredelilo napake pri osmih plačilih, ki so jih upravičenci naredili pri prijavi odhodkov ali dejavnosti, za katere niso izpolnjevali pogojev za upravičenost,
- 14 transakcij na področju tržnih ukrepov, pri čemer je Sodišče odkrilo dva primera, v katerih so plačilne agencije povrnile neupravičene stroške,

- o osem transakcij na področju pomorstva, ribištva, okolja ter podnebnih ukrepov, pri katerih je Sodišče v transakcijah neposrednega upravljanja odkrilo dve količinsko opredeljivi napaki.

Pregledi skladnosti kontrolnih statističnih podatkov držav članic in njihovih podatkov o plačilih

Države članice Komisiji vsako leto predložijo podatke o svojih pregledih plačil pomoči (kontrolni statistični podatki) in podatke o plačilih upravičencem. Komisija te podatke uporabi kot podlago za povračilo sredstev EU državam članicam. Sodišče je za proračunsko leto 2022 preučilo kakovost in skladnost teh kontrolnih statističnih podatkov in podatkov o plačilih, ki jih je sporočilo šest plačilnih agencij, izbranih v vzorcu Sodišča za neposredna plačila. Kljub nekaterim neskladnostim je Sodišče ugotovilo, da so sistemi izbranih plačilnih agencij zanesljivo izračunali plačila pomoči ter pravilno upoštevali prilagoditve, ki izhajajo iz podatkov o kontrolah.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

GD AGRI je ob upoštevanju dela certifikacijskih organov in lastnih revizij izračunal, da znaša ocenjeni znesek, pri katerem obstaja tveganje ob plačilu, 996 milijonov EUR, tj. približno 1,8 % skupnih odhodkov SKP v letu 2022. Tveganje ob plačilu (prilagojeno stopnjo napake) je ocenil v višini približno 1,3 % za neposredna plačila, 2,7 % za plačila na področju razvoja podeželja in 2,9 % na področju tržnih ukrepov.

Poleg tega je Sodišče opravilo omejen pregled informacij o pravilnosti v letnem poročilu o dejavnostih GD MARE. Ugotovilo je, da je metodologija, ki sta jo GD AGRI in GD MARE uporabila za izračun končnega tveganja ob plačilu (ali zaključitvi), v skladu s smernicami Komisije.

Komisija je v svojem letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU ocenila, da je tveganje ob plačilu za področje Naravni viri znašalo 1,8 %. To je znotraj razpona napak, ki ga je ocenilo Sodišče.

Kaj Sodišče priporoča

Glede na to, da bodo v SKP za obdobje 2023–2027 kazalniki smotrnosti temeljili na kmetijskih površinah, Sodišče priporoča Komisiji, naj še naprej spremlja, kako natančno države članice v identifikacijskem sistemu za zemljišča preverjajo upravičeno površino.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Naravni viri so v poglavju 7 letnega poročila Sodišča za leto 2022.

Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba

Skupaj: 4,6 milijarde EUR

(razdelka 4 in 5 večletnega finančnega okvira)

Kaj je Sodišče revidiralo

Glede na vse večji pomen migracij in upravljanja meja v zadnjih letih je Evropska unija uvedla razdelek 4 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 posebej za ti področji politik.

Precejšen del tega področja porabe v letu 2022 se še vedno nanaša na zaključek projektov in shem iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020, ki še niso bili zaključeni.

Cilj Sklada za azil, migracije in vključevanje v obdobju 2014–2020 je bil prispevati k uspešnemu upravljanju migracijskih tokov ter vzpostaviti skupni pristop EU k azilu in priseljevanju. Cilj instrumenta za finančno podporo na področju zunanjih meja in vizumov (ISF-BV) v okviru Sklada za notranjo varnost je bil prispevati k zagotavljanju visoke ravni varnosti v EU, hkrati pa omogočiti zakonito potovanje s poenoteno in visoko ravno nadzora zunanjih meja ter učinkovito obdelavo schengenskih vizumov.

Ta sklada za obdobje 2014–2020 sta bila za obdobje 2021–2027 nadomeščena z novim skladom, tj. Skladom za azil, migracije in vključevanje (AMIF), ter Instrumentom za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (BMVI) v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja (IBMF). Razdelek 4 zajema tudi financiranje treh decentraliziranih agencij, in sicer [Evropske agencije za mejno in obalno stražo \(Frontex\)](#), [Agencije Evropske unije za azil \(EUAA\)](#) in [Agencije Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice \(eu-LISA\)](#).

V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je razdelek 5 namenjen varnosti in obrambi. Del, ki se nanaša na varnost, zajema Sklad za notranjo varnost (ISF), finančno podporo za razgradnjo jedrskih objektov v Bolgariji, Litvi in na Slovaškem ter financiranje treh decentraliziranih agencij EU na področju varnosti ([Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami \(EMCDDA\)](#), [Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj \(Europol\)](#) in [Agencije Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj \(CEPOL\)](#)). Del, ki se nanaša na obrambo, zajema Evropski obrambni sklad, iz katerega se podpirajo skupni obrambni projekti v vseh fazah raziskav in razvoja.

Za večino sredstev Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Sklada za notranjo varnost za obdobje 2014–2020 ter Sklada za azil, migracije in vključevanje, Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in Sklada za notranjo varnost za obdobje 2021–2027 se uporablja deljeno upravljanje med državami članicami (ali pridruženimi schengenskimi državami) in GD Komisije za migracije in notranje zadeve (GD HOME). Države članice v okviru te ureditve izvajajo večletne nacionalne programe, ki jih pred tem odobri Komisija.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Pravilnost transakcij

Pregled transakcij, ki ga je opravilo Sodišče, kaže, da na odhodke vplivajo problemi v zvezi z upravičenostjo in javnim naročanjem. Sodišče sicer ni revidiralo dovolj transakcij, da bi ocenilo stopnjo napake za ta dva razdelka večletnega finančnega okvira, vendar rezultati revizije Sodišča kažejo, da je to področje z visokim tveganjem. Rezultati preizkušanja transakcij se upoštevajo pri izjavi Sodišča o zanesljivosti.

V 11 (48 %) od 23 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je količinsko opredelilo devet napak z učinkom za zneske, zaračunane v breme proračuna EU. Te napake so se nanašale na neupravičene odhodke (na primer nekatere stroške dela ali stroške za opremo, davek na dodano vrednost) in probleme v zvezi z javnim naročanjem.

Preučitev elementov sistemov notranje kontrole

Sodišče je za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in Sklad za notranjo varnost za obdobje 2021–2027 ocenilo delo šestih revizijskih organov držav članic (Nemčije, Španije in Romunije za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Latvije za Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter Češke in Hrvaške za Sklad za notranjo varnost). Ti revizijski organi so že imeli jasno sliko glede glavnih sprememb, potrebnih na podlagi revizijske strategije, revizij sistemov in revizij operacij, v primerjavi s programskim obdobjem 2014–2020. Ker pa v času obiskov Sodišča nobeden še ni dokončal opisa svojega sistema upravljanja in nadzora, ti organi še niso mogli odobriti svoje revizijske strategije. Sodišče je v splošnem ugotovilo, da je zadevnih šest revizijskih organov napredovalo pri pripravah na Sklad za azil, migracije in

vključevanje, Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in Sklad za notranjo varnost za obdobje 2021–2027, čeprav njihove revizijske strategije še niso bile sprejete.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

Za proračunsko leto 2022 je Sodišče pregledalo letno poročilo o dejavnostih GD HOME. Analiza Sodišča je bila osredotočena na to, ali je GD HOME informacije o pravilnosti v svojem letnem poročilu o dejavnostih predstavil v skladu z navodili Komisije in ali so bile te informacije skladne z spoznanji, ki jih je Sodišče pridobilo med svojimi revizijami. Sodišče ni našlo informacij, ki bi lahko nasprotovale njegovim ugotovitvam. Ugotovilo je, da sta bili oceni tveganja ob plačilu in tveganja ob zaključku programov, ki ju je izračunal GD HOME, izračunani v skladu z notranjo metodologijo in da se je o njiju pravilno poročalo v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče Komisiji priporoča, naj izvaja bolj ciljno usmerjene predhodne preglede upravičenosti odhodkov za ukrepe EU s posebnim poudarkom na morebitnih tveganjih, povezanih na primer z vrsto odhodkov (npr. stroški dela, oprema, javno naročanje) ali vrsto upravičenca. Komisija naj pri pripravi ocene tveganja upošteva, da imajo revizijska potrdila v podporo zahtevkom za plačilo, ki jih vložijo upravičenci, omejitve.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba so v poglavju 8 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.*

Sosedstvo in svet

Skupaj: 14,5 milijarde EUR
(razdelek 6 večletnega finančnega okvira)

Kaj je Sodišče revidiralo

To področje porabe zajema več instrumentov financiranja, zlasti Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa) in instrument za predpristopno pomoč. Vključuje tudi proračun za humanitarne pomoči.

Splošni cilj Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa je podpirati in spodbujati vrednote, načela in temeljne interese EU po vsem svetu ter prispevati k spodbujanju multilateralizma in tesnejših partnerstev z državami nečlanicami EU. V primerjavi z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2014–2020 ta instrument odraža dve večji spremembi pri tem, kako EU financira zunanje delovanje (zunanjo politiko):

- sodelovanje z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi partnerskimi državami, ki se je prej financiralo iz evropskih razvojnih skladov, je zdaj vključeno v splošni proračun EU,
- to sodelovanje se zdaj financira iz istega instrumenta kot sosedska politika EU, pri čemer so specifične značilnosti obeh vrst podpore ohranjene.

Splošni cilj instrumenta za predpristopno pomoč je podpreti države upravičenke pri sprejemanju in izvajanju reform, potrebnih za uskladitev z vrednotami EU zaradi članstva v Uniji, ter tako prispevati k njihovi stabilnosti, varnosti in blaginji.

Leta 2022 so plačila za razdelek Sosedstvo in svet znašala 14,5 milijarde EUR (predhodno financiranje, vmesna in končna plačila) ter so bila izplačana v okviru več instrumentov in na različne načine. To so med drugim financiranje javnih naročil za gradnje/blago/storitve, nepovratna sredstva, posebna posojila, jamstva za posojila in finančna pomoč, proračunska podpora ter druge namenske oblike proračunske pomoči državam nečlanicam EU.

Glavni generalni direktorati in službe, ki sodelujejo pri izvajanju zunanjih ukrepov EU, so Generalni direktorat za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR), Generalni direktorat za mednarodna partnerstva (GD INTPA), Generalni direktorat za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči (GD ECHO) ter Služba za instrumente zunanje politike (FPI).

Kaj je Sodišče ugotovilo

Sodišče je na podlagi rezultatov preučitve transakcij in sistemov poudarilo štiri področja, ki bi jih bilo mogoče izboljšati. Ni sicer revidiralo dovolj transakcij, da bi ocenilo stopnjo napake za ta razdelek večletnega finančnega okvira, vendar rezultati revizije Sodišča kažejo, da je to področje z visokim tveganjem. Rezultati preizkušanja transakcij se upoštevajo pri izjavi Sodišča o zanesljivosti.

V 34 (47 %) od 72 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je količinsko opredelilo 25 napak s finančnim učinkom za zneske, zaračunane v breme proračuna EU. Te napake so se nanašale na neupravičene stroške, odsotnost dokazil, javno naročanje in odhodke, ki niso nastali.

Sodišče je odkrilo tudi 17 primerov neskladnosti s pravnimi in finančnimi določbami, ki niso imeli finančnega učinka na proračun EU. Nanašali so se na primer na neupoštevanje obveznih postopkov, nezadostne dokaze, nejasno razporejanje stroškov in pomanjkanje revizijske sledi.

Primer: obvezna ocena tveganja ni bila izvedena

Sodišče je revidiralo končno plačilo za projekt dostave in namestitve komunikacijske opreme za vladni organ v državi upravičenki. Z lokalnim dobaviteljem je bila sklenjena pogodba o javnem naročilu blaga v skupni vrednosti 255 492 EUR. Ob podpisu pogodbe je Komisija izplačala predhodno financiranje v višini 102 197 EUR, kar je bilo 40 % dogovorjene pogodbene cene.

V skladu s priročnikom o postopkih mora Komisija izvesti ocene tveganja za zagotovitev, da se plačila predhodnega financiranja med 60 000 EUR in 300 000 EUR izvedejo brez bančnega jamstva samo, če je tveganje ocenjeno kot nizko. V tem primeru je znesek predhodnega financiranja znašal 102 197 EUR, zato je bilo treba opraviti oceno tveganja. Toda Komisija je plačilo izvedla, ne da bi opravila tako oceno tveganja in ne da bi pridobila bančno jamstvo.

Preučitev elementov sistemov notranje kontrole

Sodišče je obiskalo štiri delegacije EU v državah nečlanicah EU (Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija, Ruanda in Srbija) in preučilo elemente njihovih sistemov notranje kontrole. Ocenilo je tudi ozaveščanje uslužbencev delegacij o preprečevanju goljufij, etiki in integriteti. Odkrilo je nekatere pomanjkljivosti pri delovanju elementov sistema notranjih kontrol, ki jih je preučilo. Te pomanjkljivosti so se nanašale na preverjanje odhodkov, usposabljanje za preprečevanje goljufij in informacijski sistem Komisije OPSYS.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

Sodišče je pregledalo letno poročilo o dejavnostih GD NEAR za proračunsko leto 2022. Osredotočilo se je na to, ali je GD NEAR informacije o pravilnosti v svojem letnem poročilu o dejavnostih predstavil v skladu z navodili Komisije ter dosledno uporabljal metodologijo za oceno prihodnjih popravkov in izterjav. GD NEAR za pripravo ključnih podatkov v letnem poročilu o dejavnostih uporablja študijo, imenovano študija o stopnji preostale napake, ki jo je opravil zunanji izvajalec. Sodišče je v svojih prejšnjih letnih poročilih opisalo omejitve študije o

stopnji preostale napake. Poleg tega je ugotovilo, da je bil znesek popravljalne zmogljivosti GD NEAR za leto 2022 zaradi neodkritih napak, in sicer vključitve nalogov za izterjavo v zvezi z neporabljenim predhodnim financiranjem v izračun, previsoko naveden.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- o okrepi kontrole za preprečevanje nepravilnih sprememb predlogov v fazi sklepanja pogodb pri dodeljevanju nepovratnih sredstev na podlagi razpisa za zbiranje predlogov,
- o izvede ocene tveganja, kot je določeno v priročniku o postopkih, in tako zagotovi, da se plačila predhodnega financiranja v višini od 60 000 EUR do 300 000 EUR izvršijo brez bančnega jamstva le, če je tveganje ocenjeno kot nizko,
- o določi primeren časovni okvir, da bodo poročila o preverjanju odhodkov, ki jih pripravijo izvajalci za pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, na voljo pred obdelavo plačil ali obračunom odhodkov,
- o okrepi kontrole za izključitev nalogov za izterjavo neporabljenega predhodnega financiranja iz izračuna popravljalne zmogljivosti GD NEAR.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Sosedstvo in svet so v poglavju 9 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.*

Evropska javna uprava

Skupaj: 11,6 milijarde EUR

(razdelek 7 večletnega finančnega okvira)

Kaj je Sodišče revidiralo

Revizija Sodišča je zajemala upravne odhodke institucij in organov EU: Evropskega parlamenta, Sveta Evropske unije, Evropske komisije, Sodišča Evropske unije, Evropskega računskega sodišča, Evropske službe za zunanje delovanje, Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, Evropskega odbora regij, evropskega varuha človekovih pravic in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov.

Institucije in organi so leta 2022 za upravo porabili skupaj 11,6 milijarde EUR. Ta znesek je vključeval odhodke za človeške vire in pokojnine (približno 70 % skupnega zneska) ter odhodke za stavbe, opremo, energijo, komunikacije in informacijsko tehnologijo.

Računovodske izkaze Sodišča preuči zunanja revizijska družba. Na podlagi tega Sodišče vsako leto v Uradnem listu Evropske unije in na svojem spletišču objavi revizijsko mnenje in poročilo.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
11,6 milijarde EUR	Ne, v letih 2021 in 2022 ni bilo pomembnih napak.

Sodišče je preučilo 60 transakcij, ki so zajemale vse institucije. Tako kot prejšnja leta ocenjuje, da je stopnja napake pod pragom pomembnosti.

Sodišče v zvezi s Svetom Evropske unije, Sodiščem Evropske unije, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom, Evropskim odborom regij, evropskim varuhom človekovih pravic ali Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov ni odkrilo nobenih specifičnih zadev. Zunanji revizor Sodišča na podlagi svojega dela ni poročal o nobeni specifični zadevi.

Sodišče je leta 2022 preučilo izbrane nadzorne in kontrolne sisteme Sodišča Evropske unije in pri tem ni odkrilo pomembnih zadev.

Evropski parlament

Sodišče je odkrilo tri količinsko opredeljive napake pri plačilih Evropskega parlamenta evropskim političnim skupinam in evropski politični fundaciji. Notranja pravila Evropskega parlamenta, ki jih morajo upoštevati politične skupine, niso v skladu s finančno uredbo, saj omejujejo konkurenco na področju javnega naročanja. Poleg tega dve od treh političnih skupin nista v celoti upoštevali teh pravil, saj nista vedno zbrali dovolj ponudb. Sodišče je odkrilo tudi druge primere neskladnosti s postopki javnega naročanja.

Evropska komisija

Sodišče v plačilih Komisije ni odkrilo nobenih količinsko opredeljivih napak, toda pokojninska dosjeja za dve od osmih izplačil pokojnine, ki jih je revidiralo Sodišče, nista vsebovala novejšega potrdila o živetju.

Evropska služba za zunanje delovanje

Sodišče je v plačilih, ki jih je izvršila Evropska služba za zunanje delovanje, odkrilo dve količinsko opredeljivi napaki. Ena se je nanašala na neobstoj veljavne ustrezne pogodbe za varnostne storitve, ki jih je pridobila delegacija EU, druga pa je bila povezana z otroškimi dodatki, ki jih je uslužbenec prejel iz drugih virov, vendar prejeti znesek ni bil odtegnjen od njegove plače.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča, naj uprava Evropskega parlamenta okrepi svoje smernice o tem, kako evropske politične skupine izvršujejo proračunske odobritve, in predsedstvu Evropskega parlamenta predlaga ukrepe, v skladu s katerimi bodo morale politične skupine uspešno uporabljati notranja pravila in zagotoviti upoštevanje postopkov javnega naročanja.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Evropska javna uprava so v poglavju 10 **letnega poročila Sodišča za leto 2022**.*

Mehanizem za okrevanje in odpornost

Skupaj: 53,7 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

Mehanizem za okrevanje in odpornost podpira reforme in naložbene projekte v državah članicah, in sicer od začetka pandemije COVID-19 februarja 2020 do 31. decembra 2026. Financiran je bil s sredstvi v višini 723,8 milijarde EUR v posojilih (385,8 milijarde EUR) in nevračljivih finančnih prispevkih, tj. nepovratnih sredstvih (338 milijard EUR). Njegov glavni cilj je ublažiti gospodarske in socialne posledice pandemije COVID-19, hkrati pa krepiti gospodarstva držav članic, da bodo odpornejša in bolje pripravljena na prihodnje izzive, kar vključuje tudi pospešitev njihovega zelenega in digitalnega prehoda.

Mehanizem za okrevanje in odpornost se izvaja z neposrednim upravljanjem Komisije, kar pomeni, da je Komisija neposredno odgovorna za njegovo izvajanje.

Države članice so morale pripraviti svoje načrte za okrevanje in odpornost ter oblikovati ustrezne sisteme upravljanja in kontrol. Ti načrti morajo vključevati skladen sveženj javnih naložb in reform, združenih v različne komponente, ter določati ustrezne mejnike in/ali cilje.

Izplačila iz mehanizma za okrevanje in odpornost so odvisna od tega, ali države članice zadovoljivo izpolnijo mejnike in cilje. Cilji ali mejniki, ki so bili prej zadovoljivo izpolnjeni, ne smejo biti razveljavljeni in upoštevati je treba načelo dvojnega financiranja. Izpolnjeni morajo biti tudi ustrezni pogoji za upravičenost.

Komisija pred izvršitvijo plačila oceni, ali so bili mejniki in cilji, povezani z zahtevkom za plačilo, zadovoljivo izpolnjeni. Če ugotovi, da mejnik ali cilj ni bil zadovoljivo izpolnjen, je treba plačilo celotnega finančnega prispevka ali njegovega dela začasno ustaviti, in sicer za največ šest mesecev.

Ko je plačilo izvršeno, Komisija opravi naknadne revizije mejnikov in ciljev. Izvede tudi s tem povezane revizije sistemov in revizije, ki so osredotočene na zaščito finančnih interesov EU.

Države članice lahko zaprosijo za predhodno financiranje, ki se nato obračuna tako, da se sorazmerno odšteje od naknadnih plačil. Do konca leta 2022 je Svet odobril načrte za okrevanje in odpornost vseh 27 držav članic in 21 držav članic je prejelo predhodno financiranje. Države članice so Komisiji predložile 27 zahtevkov za plačilo, Komisija pa je izvršila 14 plačil (eno v letu 2021 in 13 v letu 2022). Teh 13 sklopov plačil nepovratnih sredstev in obračunov predhodnega financiranja je bilo izplačano 11 državam članicam in se je nanašalo na izpolnjevanje 274 mejnikov in 37 ciljev.

Revidirana populacija Sodišča za leto 2022 je skupaj znašala 53,7 milijarde EUR in je zajemala vseh 13 plačil nepovratnih sredstev v višini 46,9 milijarde EUR ter obračune z njimi povezanega predhodnega financiranja v višini 6,8 milijarde EUR. Revizija Sodišča ni zajemala dela mehanizma za okrevanje in odpornost, ki zadeva posojila. Sodišče je preučilo zadovoljivo izpolnjevanje 244 mejnikov in vseh 37 ciljev, vključno s predhodnimi ocenami Komisije. 20 ciljev je preverilo na kraju samem v petih državah članicah.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
53,7 milijarde EUR	2022: skupni učinki ugotovitev Sodišča so pomembni, vendar ne vseobsegajoči.

Splošni revizijski dokazi, pridobljeni z delom Sodišča, kažejo naslednje:

- (a) pri 15 od 281 preučenih mejnikov in ciljev so bile težave s pravilnostjo. Glede na naravo modela porabe mehanizma za okrevanje in odpornost in to, da metodologija Komisije za začasno ustavitev plačil temelji na številnih presojah, ki jih je treba opraviti, kar lahko privede do različnih razlag, Sodišče ne izračuna stopnje napake, ki bi bila primerljiva z drugimi področji porabe EU. Ob upoštevanju teh omejitev ocenjuje, da je minimalni finančni učinek teh ugotovitev blizu praga pomembnosti Sodišča. Te ugotovitve so se nanašale na nezadovoljivo izpolnjevanje mejnikov in ciljev, financiranje tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov, ukrepe, ki so se začeli pred obdobjem upravičenosti, dvojno financiranje in razveljavitev ukrepa;
- (b) v ukrepih ter z njimi povezanih mejnikih ali ciljeh so bili primeri slabe zasnove. Če mejniki in cilji niso jasno opredeljeni, je težko oceniti njihovo izpolnjevanje in prvotni cilj morda ne bo dosežen;
- (c) zanesljivost informacij, ki so jih države članice vključile v svoje izjave o upravljanju, je bila problematična;
- (d) obseg predhodnih ocen in naknadnih revizij, ki jih je opravila Komisija, ne zajema sistematično ključnih pogojev za plačilo, kot so skladnost z obdobjem upravičenosti in nenadomeščanje tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov. Postopki naknadnih revizij ne vključujejo pregledov za preverjanje, ali so bili revidirani cilji, ki so bili že ocenjeni kot izpolnjeni, po izvršitvi plačila razveljavljeni;
- (e) uvedba mejnikov v zvezi s kontrolami pomeni, da ustrezni sistemi držav članic ob začetku izvajanja načrtov niso v celoti delovali, kar pomeni tveganje za pravilnost odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost ter zaščito finančnih interesov EU. Sodišče je ugotovilo tudi, da se mejniki v zvezi s kontrolami med seboj močno razlikujejo, in sicer glede na granularnost podatkov in zahteve, čeprav za to ni ustrezne utemeljitve;
- (f) slabosti v sistemih držav članic za poročanje in kontrole še vedno obstajajo. Sodišče je odkrilo tudi horizontalni problem, ki se nanaša na omejitve pri razpoložljivosti podatkov o dejanskih lastnikih tujih podjetij. Razlog za to je, da ni centralizirane podatkovne zbirke EU, s katero bi se lahko pridobili popolni podatki o vseh dejanskih lastnikih družb, registriranih v EU.

Sodišče je pregledalo tudi poročanje GD za ekonomske in finančne zadeve (GD ECFIN) o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2022 v njegovem letnem poročilu o dejavnostih in to, kako so bile te informacije predstavljene v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU. Ugotovitve in zaključki Sodišča niso skladni z izjavo odredbodajalca GD ECFIN.

Primer mejnika, ki ni bil zadovoljivo izpolnjen

Grški mejnik 42 – Polnilna mesta za električna vozila – začetek veljavnosti pravnega okvira

Opis mejnika v izvedbenem sklepu Sveta za Grčijo:

Začetek veljavnosti ministrskih sklepov, predvidenih v zakonu 4710/2020, ki so jih podpisali minister za okolje in energijo, minister za infrastrukturo in promet, minister za notranje zadeve in minister za finance, o organizaciji trga električnih vozil s poudarkom na trgu storitev polnjenja in s katerimi se zagotavljajo pobude na podlagi davka za nakup električnih vozil in postavitev infrastrukture za polnjenje električnih vozil.

V primarni zakonodaji je predviden začetek veljavnosti dvanajstih ministrskih sklepov, potrebnih za organizacijo trga električnih vozil. Sodišče je ugotovilo, da mejnik ni bil zadovoljivo izpolnjen, saj takrat, ko je bilo plačilo izvršeno, trije ministrski sklepi (kazni za udeležence na trgu, zahteve za polnilna mesta v tradicionalnih naseljih in usposabljanje mehanikov za električna vozila) še niso začeli veljati.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- izboljša predhodne ocene in naknadne revizije, in sicer:
  - naj v svoje predhodne ocene in naknadne revizije zajame skladnost z obdobjem upravičenosti in načelo o nenadomeščanju tekočih proračunskih odhodkov,
  - naj revidira svoje postopke naknadnih revizij, da bodo v njih predvideni pregledi, s katerimi se bo preverjalo, ali revidirani cilji, ki so bili predhodno ocenjeni kot izpolnjeni, niso bili razveljavljeni,
- na podlagi izkušenj, ki jih je pridobila pri izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost, preveri, ali so v pregledanih načrtih za okrevanje in odpornost jasno opredeljeni vsi mejniki in cilji ter ali mejniki in cilji zajemajo vse ključne elemente ukrepa.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 11 [letnega poročila Sodišča za leto 2022](#).

Evropski razvojni skladi

Skupaj: 2,4 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

Evropski razvojni skladi (ERS), ki so bili ustanovljeni leta 1959, so bili do konca leta 2020 glavni instrumenti zunaj splošnega proračuna EU, s katerimi je EU zagotavljala pomoč za razvojno sodelovanje afriškimi (podsaharskim), karibskim in pacifiškimi (AKP) državam ter čezmorskim državam in ozemljem (ČDO). 11. ERS zajema večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020. Okvir, ki ureja odnose EU z državami AKP in ČDO, je *sporazum o partnerstvu*, ki je bil podpisan v Cotonouju 23. junija 2000 za obdobje 20 let. Veljavnost določb tega sporazuma je bila podaljšana, nazadnje do 30. junija 2023. Glavni cilj ERS je zmanjšanje, dolgoročno pa tudi izkoreninjenje revščine v skladu z glavnim ciljem na področju razvojnega sodelovanja, kot je določen v členu 208 PDEU. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je bila pomoč državam in regijam AKP za razvojno sodelovanje vključena v Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa), pomoč ČDO za razvojno sodelovanje pa v [Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, tudi Grenlandije](#). Vendar 9., 10. in 11. ERS niso bili vključeni v splošni proračun EU in se do njihove zaključitve še naprej izvajajo ločeno, kar velja tudi za poročanje o njih.

ERS skoraj v celoti upravlja Komisija (GD INTPA). Majhen delež (5 %) plačil ERS za leto 2022 je upravljal GD ECHO.

Skupna vrednost revidiranih odhodkov za leto 2022 na tem področju je bila 3,0 milijarde EUR. Ti odhodki se nanašajo na 9., 10. in 11. ERS in so bili izvršeni v 78 državah na več različnih načinov, kot so naročila gradenj, blaga in storitev, nepovratna sredstva, proračunska podpora, ocene programov ter sporazumi o prispevkih in prenosu pooblastil.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Sodišče je ugotovilo, da v zaključnem računu ni bilo pomembno napačnih navedb.

Transakcije, povezane s prihodki, niso vsebovale pomembne stopnje napake.

Mnenje Sodišča o odhodkih za proračunsko leto 2022 je negativno.

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
3,0 milijarde EUR	Da	7,1 % (2021: 4,6 %)

V okviru revizije pravilnosti transakcij je Sodišče preučilo vzorec 140 transakcij (vsa plačila je izvršil GD INTPA), ki so bile reprezentativne za vse vrste porabe iz ERS. Vanj je bilo zajetih 27 transakcij, povezanih z nujnim skrbniškim skladom Evropske unije za Afriko, 98 transakcij, ki jih je odobrilo 20 delegacij EU, in 15 plačil, ki jih je odobrila sedež Komisije. Če je Sodišče v transakcijah odkrilo napake, je analiziralo njihove vzroke, da bi ugotovilo morebitne slabosti.

V 57 (40,7 %) od 140 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je na podlagi 48 napak, ki jih je količinsko opredelilo, ocenilo stopnjo napake v višini 7,1 %. Tri najpogostejše vrste napak so bile odhodki, ki niso nastali (51 %), neupravičeni odhodki (24 %) in resno neupoštevanje pravil o javnem naročanju (16 %).

Tako kot v preteklosti so Komisija in njeni izvajalski partnerji tudi v zadevnem letu pri transakcijah v zvezi z ocenami programov in nepovratnimi sredstvi ter sporazumi o prispevku in prenosu pooblastil z državami upravičenkami, mednarodnimi organizacijami in agencijami držav članic naredili več napak kot pri drugih vrstah podpore (kot je podpora za javna naročila gradenj, blaga in storitev). Od 99 tovrstnih transakcij, ki jih je preučilo Sodišče, jih je 46 vsebovalo količinsko opredeljive napake, ki so pomenile 86 % ocenjene stopnje napake.

Primer odhodkov, ki dejansko niso nastali: pomanjkljivosti v kontrolnih sistemih delegacij EU za obračun predhodnega financiranja

Sodišče je v eni od delegaciji EU, ki jih je letos obiskalo, ugotovilo, da je šest od devetih revidiranih transakcij vsebovalo isto vrste napake. Komisija je transakcije predhodnega financiranja obračunala na podlagi prijavljenih skupnih odhodkov upravičenca v višini 11 milijonov EUR. Pregledi Sodišča so pokazali, da so dejanski odhodki za zadevne projekte znašali 3,8 milijona EUR. Razlika v višini 7,2 milijona EUR se je nanašala na prevzete obveznosti, za katere sredstva še niso bila porabljena. Sodišče je zato menilo, da ti odhodki niso nastali in zato niso bili upravičeni.

Dejstvo, da je Sodišče to napako odkrilo v dveh tretjinah revidiranih transakcij, kaže na slabost v delovanju sistemov notranje kontrole za obračun predhodnega financiranja, ki jih uporablja delegacija.

Tako kot v prejšnjih letih je Sodišče z zamudo prejemale zahtevano dokumentacijo od nekaterih mednarodnih organizacij, zato je tudi svoje delo izvajalo z zamudo. Te organizacije so zagotovile le omejen dostop do dokumentov (npr. v formatu, ki je samo za branje), kar je oviralo načrtovanje, izvajanje in nadzor kakovosti revizije Sodišča. Težave so se nadaljevale kljub temu, da je Komisija s temi organizacijami stalno komunicirala in skušala težave rešiti.

Študija GD INTPA o stopnji preostale napake

Leta 2022 je zunanji izvajalec v imenu GD INTPA izdelal 11. študijo o stopnji preostale napake. Njen namen je oceniti stopnjo napak, ki so ostale kljub vsem upravnim pregledom, ki jih je izvedel GD INTPA za preprečevanje, odkrivanje in popravljanje takšnih napak na celotnem področju svoje pristojnosti, ter ugotoviti uspešnost teh pregledov.

Za študijo o stopnji preostale napake za leto 2022 je GD INTPA uporabil vzorec 480 transakcij, tako kot v prejšnjih letih (vrednost nekaterih transakcij v vzorcu je bila višja od *intervala vzorčenja*, zato je bila končna velikost vzorca 407 transakcij). V študiji je bilo ocenjeno, da skupna stopnja preostale napake znaša 1,15 %, kar je že sedmo leto zapored pod 2-odstotnim *pragom pomembnosti*, ki ga je določila Komisija.

Študija o stopnji preostale napake ni *posel dajanja zagotovil* ali revizija; temelji na metodologiji in priročniku za študijo o stopnji preostale napake, ki ju zagotovi GD INTPA. V prejšnjih letnih poročilih Sodišča o ERS so že bile opisane omejitve pri študijah, ki bi lahko prispevale k prenizko navedeni stopnji preostale napake.

Sodišče je pregledalo metodo izračuna, uporabljeno za študijo o stopnji preostale napake za leto 2022, in ugotovilo, da metodologija za ekstrapolacijo postavk visoke vrednosti ni bila dovolj jasna. Zato zunanji izvajalec postavk visoke vrednosti (tj. tistih, katerih vrednost je višja od intervala vzorčenja) iz vzorca ni pravilno ekstrapoliral. Sodišče meni, da je bila stopnja preostale napake navedena prenizko. Stopnja preostale napake, ki jo je izračunalo Sodišče, znaša 1,35 %.

Pregled letnega poročila o dejavnostih za leto 2022

Izjava generalnega direktorja o zanesljivosti v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2022 ne vključuje nobenih pridrzkov. Sodišče meni, da je to, da v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2022 ni pridrzkov, neutemeljeno in delno izhaja iz omejitev študije o stopnji preostale napake.

Zaradi nepravilne ekstrapolacije postavk visoke vrednosti je stopnja napake za odhodke, povezane s posrednim upravljanjem s tretjimi organizacijami, presegla 2-odstotni *prag pomembnosti*. Komisija bi zato za to kategorijo odhodkov, ki pomeni 42,7 % zadevnih odhodkov GD INTPA, morala izraziti pridržek.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- preveri, ali so vsi računovodski saldi za zaključene ERS obračunani in ali se informacije v zaključnih računih pravočasno posodablajo,
- preveri, ali so predhodno financiranje in računi pravočasno obračunani,
- sprejme ustrezne ukrepe za izboljšanje kontrolnih sistemov delegacij EU, tako da se zneski, ki še niso bili porabljeni, vendar so bili prijavljeni kot nastali stroški, opredelijo pred izvršitvijo plačil ali obračunom odhodkov,
- upravičence projektov EU ponovno opozori, da morajo spoštovati pogodbene pogoje v zvezi z upravičenostjo DDV, in izvaja potrebne preglede za zagotovitev, da se odbitni DDV za projekte ne zaračuna,
- pred sprejetjem odhodkov upošteva vse razpoložljive tehnične in finančne informacije, da se napake preprečijo ali odkrijejo in popravijo,
- izboljša metodologijo, ki se uporablja za študijo o stopnji preostale napake, tako, da se postavke visoke vrednosti pravilno ekstrapolirajo, in preveri, ali jo izvajalec pravilno uporablja.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji evropskih razvojnih skladov so v [letnem poročilu o dejavnostih, financiranih iz 9., 10. in 11. evropskega razvojnega sklada, za leto 2022](#).

Ozadje

Evropsko računsko sodišče in njegovo delo

Sodišče je neodvisni zunanji revizor Evropske unije. Sedež ima v Luxembourg, zaposluje pa približno 900 uslužbencev vseh narodnosti EU. Poslanstvo Sodišča je prispevati k izboljševanju uprave in finančnega poslovanja EU, spodbujati odgovornost in preglednost ter delovati kot neodvisni varuh finančnih interesov državljanov EU. Revizijska poročila in mnenja Sodišča so bistven člen v verigi odgovornosti v EU. Z njimi se zahteva odgovornost od tistih, ki so pristojni za izvajanje politik in programov EU: Komisije, drugih institucij in organov EU ter upravnih organov v državah članicah. Sodišče opozarja na tveganja, daje zagotovila, prikazuje pomanjkljivosti in dobre prakse ter snovalcem politike in zakonodajalcem EU ponuja usmeritve za izboljšanje upravljanja politik in programov EU. S svojim delom zagotavlja, da evropski državljani vedo, kako se porablja njihov denar.

Tony MURPHY
Irska

Ladislav BALKO
Slovaška

Pietro RUSSO
Italija

Baudilio TOMÉ MUGURUZA
Spanija

Iliana IVANOVA
Bolgarija

Nikolaos MILIONIS
Grčija

Klaus-Heiner LEHNE
Nemčija

Bettina JAKOBSEN
Danska

Jan GREGOR
Češka

Mihails KOZLOVS
Latvija

Ildikó GÁLL-PELCZ
Madžarska

Eva LINDSTRÖM
Švedska

Hannu TAKKULA
Finska

Annemie TURTELBOOM
Belgija

Viorel ȘTEFAN
Romunija

Ivana MALETIĆ
Hrvaška

François-Roger CAZALA
Francija

Joëlle ELVINGER
Luksemburg

Helga BERGER
Avstrija

Marek OPIOŁA
Poljska

Jorg Kristijan PETROVIČ
Slovenija

Stef BLOK
Nizozemska

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Čiper

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Litva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Estonija

Opomba: stanje julija 2023.

Izdelki Sodišča

Sodišče pripravlja:

- o letna poročila, ki večinoma vsebujejo rezultate revizijskega dela za revizije računovodskih izkazov in skladnosti za proračun Evropske unije in evropske razvojne sklade, pa tudi vidike upravljanja proračuna in smotrnosti poslovanja,
- o posebna poročila, v katerih so predstavljeni rezultati izbranih revizij posameznih politik ali področij porabe ali proračunskih ali upravljavskih zadev,
- o specifična letna poročila za agencije, decentralizirane organe in skupna podjetja EU,
- o mnenja o novi ali posodobljeni zakonodaji, ki pomembno vpliva na finančno poslovanje, ki so pripravljena na zahtevo drugih institucij ali na pobudo Sodišča,
- o preglede, ki zagotavljajo opis politik, sistemov, instrumentov ali bolj osredotočenih tem ali informacije o njih.

Na kratko o revizijskem pristopu za izjavo o zanesljivosti

Mnenja v izjavi Sodišča o zanesljivosti temeljijo na objektivnih dokazih, pridobljenih z revizijskim preizkušanjem v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja.

Kot je navedeno v strategiji Sodišča za obdobje 2021–2025, bo Sodišče tudi za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 izpopolnjevalo svoj revizijski pristop ter uporabljalo razpoložljive podatke in informacije, kar mu bo omogočilo, da še naprej daje zanesljiva zagotovila na podlagi svojega mandata iz Pogodbe in povsem skladno z mednarodnimi standardi revidiranja javnega sektorja.

Zanesljivost zaključnega računa

Ali so informacije v zaključnem računu EU popolne in točne?

Generalni direktorati Komisije vsako leto opravijo na sto tisoče knjižb, ki zajemajo informacije iz vrste različnih virov (tudi iz držav članic). Sodišče preverja, ali računovodski procesi potekajo pravilno in ali so tako dobljeni računovodski podatki v računovodskih izkazih EU popolni ter pravilno evidentirani in predstavljeni. Za revidiranje zanesljivosti zaključnega računa Sodišče od svojega prvega mnenja, izdanega leta 1994, uporablja pristop potrjevanja.

- Sodišče oceni računovodski sistem, da se prepriča, da je ta sistem dobra osnova za pripravo zanesljivih podatkov.
- Oceni ključne računovodske postopke, da se prepriča, da pravilno delujejo.
- Izvede analitične preglede računovodskih podatkov, da se prepriča o njihovi usklajeni predstavitvi in smiselnosti.
- Neposredno kontrolira vzorec knjižb, da se prepriča, da z njimi povezane transakcije obstajajo in so točno evidentirane.
- Kontrolira računovodske izkaze, da se prepriča, da pošteno predstavljajo finančno stanje.

Pravilnost transakcij

Ali so transakcije, povezane z zaključnim računom EU, ki se nanašajo na prihodke in plačila, ki so bila pripoznana kot stroški, skladne s pravili?

Iz proračuna EU se upravičencem v EU in drugje po svetu izvršujejo milijoni plačil. Večino te porabe upravljajo države članice. Sodišče za pridobitev potrebnih dokazov oceni sisteme za vodenje in kontrolo prihodkov in plačil, ki so bila pripoznana kot stroški (tj. končnih plačil in obračuna predujmov), ter preuči vzorec transakcij.

Kadar so izpolnjeni pogoji ustreznih mednarodnih standardov revidiranja, Sodišče pregleda in ponovno izvede preglede in kontrole, ki so jih opravili tisti, ki so odgovorni za izvrševanje proračuna EU. V celoti upošteva vse popravljalne ukrepe, izvedene na podlagi teh kontrol.

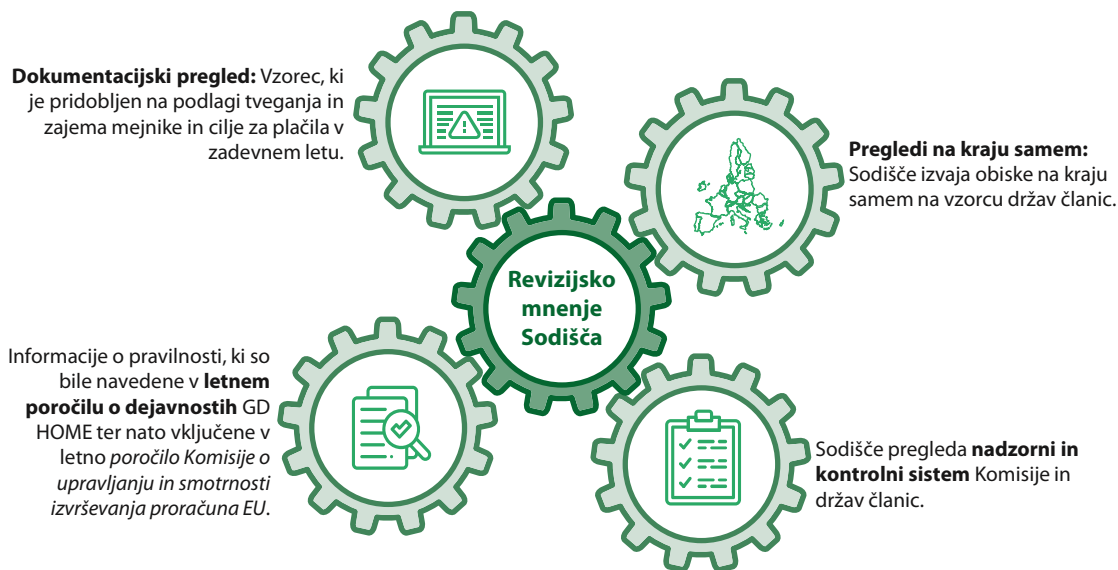
- Sodišče oceni sisteme za prihodke in odhodke, da bi določilo njihovo uspešnost pri preverjanju pravilnosti transakcij.
- Sodišče vzame statistične vzorce transakcij, da dobi osnovo za podrobno preizkušanje, ki ga opravijo revizorji Sodišča. Podrobno preuči transakcije iz vzorcev, tudi v prostorih končnih prejemnikov sredstev (npr. kmetov, raziskovalnih inštitutov, družb, ki na podlagi javnega naročila izvajajo gradnje ali storitve), da pridobi dokaze o tem, da s tem povezani dogodek obstaja, je pravilno evidentiran in skladen s pravili za izvrševanje plačil.

- Napake analizira in razvrsti na količinsko opredeljive in količinsko neopredeljive. Transakcije vsebujejo količinsko opredeljive napake, če na podlagi pravil plačilo ne bi smelo biti odobreno. Sodišče količinsko opredeljive napake ekstrapolira, da dobi ocenjeno stopnjo napake za vsa področja, za katera pripravi oceno. Ocenjeno stopnjo napake nato primerja z 2-odstotnim pragom pomembnosti in oceni, ali so napake vseobsegajoče.
- V svojih mnenjih upošteva te ocene in druge ustrezne informacije, kot so letna poročila o dejavnostih in poročila drugih zunanjih revizorjev.
- O vseh ugotovitvah razpravlja z organi v državah članicah in Komisijo, da potrdi točnost podatkov.

Revizijski pristop in metodologija, ki ju Sodišče uporablja za pripravo izjave o zanesljivosti glede pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost

- Sodišče o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost izda ločeno mnenje v okviru izjave o zanesljivosti za proračun EU. Sodišče namreč meni, da je model izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost drugačen in začasen instrument. S tem mnenjem želi dati razumno zagotovilo o plačilih in na njegovi podlagi zagotoviti podrobne informacije v izjavi o zanesljivosti (glej [sliko 17](#)).
- Sodišče večino svojih zagotovil pridobi s preizkušanjem podatkov in oceno nadzornih in kontrolnih sistemov. Zagotovilo Sodišča dopolnjujejo letna poročila o dejavnostih, letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU in poročila Službe za notranjo revizijo.
- Sodišče pri svojem delu ravna v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi in s tem zagotavlja, da so njegova revizijska mnenja podprta z zadostnimi in ustreznimi revizijskimi dokazi.

Slika 17 – Revizijsko mnenje o mehanizmu za okrevanje in odpornost

Vir: Evropsko računsko sodišče

Vsi izdelki Sodišča so objavljeni na spletišču <http://www.eca.europa.eu>.
Več informacij o revizijskem procesu za pripravo izjave o zanesljivosti je v
Prilogi 1.1 k **letnemu poročilu Sodišča za leto 2022**.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2023

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane določljive fizične osebe, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Ponovna uporaba naslednjih slik je dovoljena ob navedbi imetnika avtorskih pravic, vira in, če so omenjena, imen fotografov:

Str. 4 in 69: © Evropska unija, 2023, vir: Evropsko računsko sodišče.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Str. 10: slika 2 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Str. 28: slika 1 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Str. 32: © [Getty Images](#), 2017 / Miorag Gajic.

Str. 39: © [stock.adobe.com](#) / Bits and Splits.

Str. 43: lastnik posnetka, ki je posnetek tudi spremenil, je [AGEA](#) – © [CGR SpA](#) (Compagnia Generale Ripresearee), vse pravice pridržane.

Str. 45: © [stock.adobe.com](#) / BillionPhotos.com.

Str. 47: © [depositphotos.com](#).

Str. 51: © [stock.adobe.com](#) / bluedesign.

Str. 53: © [stock.adobe.com](#) / RioPatuca Images.

Str. 56: © [stock.adobe.com](#) / Andrii Yalanskyi.

Str. 68: slika 17 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane, tudi ikona zobnika, ki ga je spremenilo Evropsko računsko sodišče,

© [stock.adobe.com](#) / Ramziia.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

Nekaj besed o dokumentu Na kratko o reviziji EU za leto 2022

V dokumentu Na kratko o reviziji EU za leto 2022 je pregled letnih poročil Sodišča o splošnem proračunu EU in evropskih razvojnih skladih za leto 2022, v katerih je predstavljena izjava Sodišča o zanesljivosti v zvezi z zanesljivostjo zaključnih računov ter zakonitostjo in pravilnostjo z njima povezanih transakcij. Sodišče je revidiralo tudi mehanizem za okrevanje in odpornost ter dalo ločeno mnenje o zakonitosti in pravilnosti zadevnih odhodkov. V dokumentu so navedene tudi ključne ugotovitve Sodišča v zvezi s prihodki in glavnimi področji porabe v okviru proračuna EU ter evropskih razvojnih skladov, pa tudi ugotovitve v zvezi z upravljanjem proračuna in finančnim poslovanjem.

Celotni besedili poročil sta na voljo na spletišču eca.europa.eu.

Evropsko računsko sodišče je neodvisni zunanji revizor Evropske unije. Opozarja na tveganja, daje zagotovila, prikazuje pomanjkljivosti in dobre prakse ter oblikovalcem politike in zakonodajalcem EU ponuja usmeritve za izboljšanje upravljanja politik in programov EU. S svojim delom zagotavlja, da evropski državljani vedo, kako se porablja njihov denar.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije